REKENKAMER COMMISSIE LAND VAN CUIJK

Aan de raden
van de gemeenten in het Land van Cuijk

uw brief	ons kenmerk	datum	bijlagen
-	Z/20/723325 D/20/983085	18 december 2020	1

Onderwerp	doorkiesnummer	behandeld door
Aanbieding rapport 'Ruimte voor ontmoeting en activiteit'	0485 - 585 795	A. Gerrits

Geachte mevrouw, heer,

Hierbij bieden wij u ons onderzoeksrapport 'Ruimte voor ontmoeting en activiteit' aan. Het betreft een inventariserend onderzoek naar accommodaties voor sport en cultuur in het Land van Cuijk.

In het kader van de hoor en wederhoorprocedure is het rapport op 19 oktober jl. aangeboden aan de Land van Cuijk-gemeenten met het verzoek aan de bestuurders om een zienswijze op het concept-rapport en aan de ambtelijke medewerkers om de feitelijke bevindingen te checken.
De ambtelijke opmerkingen hebben geleid tot enkele feitelijke en redactionele aanpassingen in de eindtekst. De bestuurlijke reacties zijn integraal als bijlage in dit rapport opgenomen.

Dit onderzoeksrapport wordt, ter kennisneming, eveneens aangeboden aan de colleges en de gemeentesecretarissen van de Land van Cuijk-gemeenten en het Regieteam raden Land van Cuijk.

Met vriendelijke groet,
De Rekenkamercommissie Land van Cuijk,

A.G. Hengeveld

Secretariaat Rekenkamercommissie Land van Cuijk: Raadhuisplein 1, Boxmeer E-mail: a.gerrits@boxmeer.nl

REKENKAMER COMMISSIE LAND VAN CUIJK

Ruimte voor ontmoeting en activiteit

Inventariserend onderzoek naar accommodaties voor sport en cultuur in het Land van Cuijk.

Rapport

December 2020

(definitieve versie)

Inhoudsopgave

1 Samenvatting 2

2 Het onderzoek 3

2.1 Keuze van het thema 3

2.2 Onderzoeksopzet en onderzoeksvraag 3

2.3 Leeswijzer 3

3 Bevindingen 5

3.1 Algemeen overzicht 5

3.2 Bevindingen: beleidsvorming 5

3.3 Bevindingen: Accommodaties in het Land van Cuijk: een overzicht 7

3.3.1 Eigendom, beheer en onderhoud 7
3.3.2 Privatisering en verantwoordelijkheden 8
3.3.3 Binnensport: een overzicht 9
3.3.4 Buitensport: een overzicht 10
3.3.5 Sociaal-culturele accommodaties: een overzicht 11

3.4 Geografische spreiding van accommodaties 12

3.5 Bemoeienis van gemeenten met sociaal-culturele en sportaccommodaties 13

3.6 Keuzes voor accommodaties met een cultureel aanbod 14

3.7 Bevindingen: Financiële en politieke sturing 15

3.7.1 Financiële ondersteuning accommodaties 16
3.7.2 Politieke sturing 17

4 Zaken die opvallen en aandacht vragen 18

5 Conclusies en aanbevelingen 19

5.1 Conclusies 19

5.2 Aanbevelingen: 20

6 Nawoord 21

7 Bijlagen 22

7.1 BIJLAGE 1: Beleidsteksten college-/bestuursprogramma 's gemeenten 22

7.2 BIJLAGE 2: Overzicht beleidsnota's gemeenten 23

7.3 BIJLAGE 3: Overzicht accommodaties naar kerngrootte 24

7.4 BIJLAGE 4: Accommodaties per gemeente 25

7.4.1 Accommodaties in de gemeente Boxmeer 25
7.4.2 Accommodaties in de gemeente Sint Anthonis 26
7.4.3 Accommodaties in de gemeente Grave 28
7.4.4 Accommodaties in de gemeente Mill en Sint Hubert 29
7.4.5 Accommodaties in de gemeente Cuijk 30

7.5 BIJLAGE 5: Memo overleg sportverenigingen Gemeente Mill en Sint Hubert 32

7.6 BIJLAGE 6: Ringenmodel culturele infrastructuur in gemeenten 34

7.7 BIJLAGE 7: Geraadpleegde documenten en personen 35

7.8 BIJLAGE 8: Bestuurlijke reacties 37

1 Samenvatting

Het Land van Cuijk omvat 5 gemeenten en 36 kernen. In de inventarisatie voor dit rapport zijn 114 sportaccommodaties en 63 sociaal-culturele accommodaties[1] opgenomen.
De inventarisatie laat zien dat in bijna alle kernen, ook in de hele kleine, accommodaties zijn waar sport en sociaal-culturele activiteiten door de inwoners kunnen worden beoefend. De belangrijkste functie van deze accommodaties is het faciliteren van ontmoeting en sociale cohesie. Dit netwerk van voorzieningen is door de jaren heen gegroeid in een samenspel van initiatieven uit de bevolking en voorwaardenscheppende gemeenten die daarbij een ondersteunende rol vervulden. Ook nu is de rol van gemeenten vooral faciliterend.
Naast dit netwerk zijn er enkele accommodaties en voorzieningen tot stand gekomen, waarbij te denken valt aan de grotere sporthallen met zwembaden en culturele voorzieningen zoals theater en bibliotheken, waarbij de gemeente een meer initiërende rol heeft gehad. Vier gemeenten hebben beleidsnota's over dit onderwerp die recent of al wat langer geleden zijn vastgesteld. Het geheel aan ontwikkelingen heeft geleid tot een organisch gegroeid en divers aanbod dat behoorlijk gelijkmatig over het Land van Cuijk verspreid is.

In de loop van de jaren negentig is vooral bij buitensport, maar ook bij culturele accommodaties en gemeenschapshuizen een trend ingezet naar privatisering en overdracht van verantwoordelijkheden naar gebruikers. Sinds die tijd zijn ook enkele private ondernemingen actief geworden, met name bij sportcomplexen met zwembaden en een cultureel centrum.
In dit rapport is inzichtelijk gemaakt hoe de verdeling van eigendom, beheer en onderhoud nu is voor binnensport, buitensport, en sociaal-culturele voorzieningen. Ook is er een globaal beeld gemaakt van de financiële inbreng van gemeenten, inclusief een vergelijking van de kosten per inwoner. Het laat zien dat de gemeenten verschillende methodieken gebruiken en dat er ook kostenverschillen zijn.

Het rapport signaleert dat er per inwoner aanmerkelijk meer accommodaties in kleine kernen zijn dan in de grotere dorpen. Ook wordt aangestipt dat veranderingen in bevolkingsopbouw en gedragskeuzes leiden tot een veranderende vraag en dat er grenzen zijn aan hetgeen van vrijwilligers en besturen verwacht kan worden. Enkele gemeenten hebben nu culturele accommodaties die eigenlijk de schaal van die gemeente overstijgen en er zal nagedacht moeten worden over de profilering van de grotere kernen in het gebied en de accommodaties die daarbij passen.

Het is een beschrijvend rapport dat de situatie in het Land van Cuijk als geheel en in de verschillende gemeenten in beeld brengt. Het wil een bijdrage bieden aan de beleidsvorming en samenwerking van de gemeenten in de nieuwe constellatie in het Land van Cuijk.

[1] Verder in dit rapport wordt in de regel de term "culturele accommodaties" gebruikt voor schouwburg, museum of bibliotheek en worden dorps- en wijkaccommodaties of MFA "gemeenschapshuizen" genoemd. "Sociaal-culturele accommodaties" wordt gebruikt als koepelbegrip voor deze accommodaties samen.

2 Het onderzoek

2.1 Keuze van het thema

De keuze voor het thema voorzieningen is begin 2020 bepaald na consultatie van raadsleden van de vijf gemeenten. Zeker omdat naar verwachting het gemeentelijk landschap in het Land van Cuijk door herindeling een wijziging ondergaat, is het interessant om vast te stellen welke rol de gemeenten vervullen bij de instandhouding van voorzieningen.
Hierbij gaat het om allerlei vrijetijdsvoorzieningen zoals sport, cultuur en recreatie. Dit onderzoek beperkt zich tot een selectie van twee typen voorzieningen, namelijk de accommodaties op het gebied van sport en cultuur. Er wordt gekeken naar de accommodaties en niet naar de activiteiten die daarin plaatsvinden.

Het college van B&W van Cuijk heeft de Rekenkamercommissie in april 2020 gevraagd waarom voor dit thema gekozen is en hoe dit onderzoek zich verhoudt tot het eerder door de Rekenkamercommissie uitgevoerde onderzoek naar gemeenschapsaccommodaties in Cuijk. De Rekenkamercommissie heeft namelijk in 2015 onderzoek gedaan naar de betekenis van gemeenschapsaccommodaties voor het behoud van leefbaarheid in wijken en dorpen van de gemeente Cuijk, getiteld “Kansen voor Cuijk”. Er is verschil tussen het onderzoek uit 2015 en het onderzoek nu uit 2020. Het voorliggende onderzoek gaat over het gehele Land van Cuijk; het onderzoek uit 2015 betrof in het bijzonder de gemeente Cuijk, en dan uitsluitend de zogenaamde gemeenschapsaccommodaties in die gemeente, dus niet de sportaccommodaties. Bovendien richt het onderzoek nu zich niet op het gevoerde beleid met betrekking tot accommodaties; het heeft veel meer een inventariserend karakter.

2.2 Onderzoeksopzet en onderzoeksvraag

Bij brief van 23 maart 2020 is de onderzoeksopzet toegezonden aan de gemeenteraden en colleges van B&W en de gemeentesecretarissen van de Land van Cuijk-gemeenten en aan het Regieteam raden Land van Cuijk.

De hoofdvraag van het onderzoek is welke verschillen in eigendom en beheer er zijn tussen de huidige gemeenten in hun relatie tot sport- en sociaal-culturele accommodaties. Om daar inzicht in te krijgen formuleert het onderzoeksplan vragen voor een inventarisatie van de huidige accommodaties, welke vorm en doel zij hebben, wie er gebruik van maken en hoe het beheer en exploitatie geregeld zijn. Met die inventarisatie komen overeenkomsten en verschillen in beeld.

Tijdens het onderzoek zijn er vragen naar voren gekomen over deelaspecten van de onderzoeksmaterie. Niet alle gerezen vragen zijn in dit onderzoek van een antwoord voorzien, hetzij omdat dit de strekking of omvang van het onderzoek te buiten ging, hetzij omdat de vraag niet belangrijk genoeg leek om daar nader onderzoek naar te doen. Daar komt bij dat de corona-periode het onderzoek, met name het leggen van contact en het aangaan van gesprekken met betrokkenen, heeft bemoeilijkt. Het verzamelde materiaal biedt echter voldoende basis om een rapportage uit te brengen.

2.3 Leeswijzer

De bevindingen, ofwel de informatie die we verzameld hebben, presenteren we hier als volgt.

- 3.2 geeft een overzicht van de beleidsvorming bij de gemeenten, zowel voor de sportaccommodaties, als voor de sociaal-culturele gebouwen. We geven een kader aan dat gebruikt is om de gegevens te interpreteren.
- 3.3 beschrijft eigendom, beheer en onderhoud, en vertaalt dat in een overzicht naar alle accommodaties, gegroepeerd naar binnensport, buitensport en cultuur-accommodaties.
- 3.4 beschrijft de geografische spreiding van accommodaties.
- 3.5 gaat in op de bemoeienis die gemeenten bij het onderwerp hebben.
- 3.6 behandelt keuzes voor specifieke culturele accommodaties.
- 3.7 schetst financiële keuzes (3.7.1) en politieke sturing (3.7.2).

Na de bevindingen worden nog enkele punten genoemd die opvallen en volgen de conclusies en aanbevelingen.

In de bijlagen zijn gedetailleerde overzichten opgenomen.

3 Bevindingen

3.1 Algemeen overzicht

De bevindingen zijn beschreven als een algemeen overzicht voor het gehele Land van Cuijk. Er is ook een beschrijving per gemeente van het accommodatiebestand, inclusief een overzicht met naam en gegevens over eigendom, beheer en onderhoud. Vanwege omvang en leesbaarheid is dat opgenomen in bijlage 4.

3.2 Bevindingen: beleidsvorming

- *Beschikbare nota's sport- en cultuurbeleid, inclusief accommodaties*

De Rekenkamercommissie constateert dat niet alle vijf gemeenten op het gebied van accommodaties voor sport en cultuur recente beleidsnota's hebben. Mill en Sint Hubert heeft een recente een nota over toekomstbestendige gemeenschapsaccommodaties. Cuijk heeft in 2019 een cultuurvisie vastgesteld, waarin nieuwe lijnen voor de organisatie binnen het cultuurveld zijn vastgelegd en de gevolgen voor accommodaties (bibliotheek huisvesten in de schouwburg) zijn benoemd. Cuijk beschikt over een recente sportnota met kaders voor het sportbeleid in het algemeen en de accommodaties in het bijzonder en heeft een beleidsnota voor gemeentelijke accommodaties uit 2011. Boxmeer heeft een oudere beleidsnota 'kunst en cultuur' en een beleidskader instandhouding sociaal-culturele voorzieningen. Grave heeft een kadernota gemeenschapsaccommodaties uit 2010 en heeft het voornemen om een sportnota op te stellen. Sint Anthonis heeft geen nota's en ook geen plannen daartoe. In bijlage 2 is een overzicht van relevante nota's opgenomen per gemeente.

- *Beleidsteksten in de coalitieprogramma's*

In alle bestuurs- of coalitieprogramma's die na de laatste raadsverkiezingen in de vijf gemeenten zijn opgesteld is aandacht besteed aan sport en cultuur en het beschikbaar stellen van accommodaties. De algemene lijn daarin is dat de gemeentebesturen sport en cultuur met name zien als een belangrijke factor voor het gemeenschapsleven in de verschillende dorpen. Sport wordt ook gekoppeld aan gezondheid en beweging. De gemeenten kiezen een volgende rol en faciliteren de verenigingen om het gewenste aanbod te kunnen bieden. In bijlage 1 zijn de betreffende teksten opgenomen.

- *Sport en cultuur in de afweging inzake komende herindeling*

Binnen de analyse die is gemaakt voor het ingezette proces tot herindeling binnen de Land van Cuijk-gemeenten is niet apart aandacht besteed aan het voorzieningenniveau op het terrein van sport, cultuur en recreatie in de verschillende kernen. Wel zijn er rondetafelgesprekken gevoerd in de verschillende dorpen. Daarbij zijn de thema's sport en cultuur aan de orde geweest. Hieruit blijkt dat de inwoners van de kernen de instandhouding van het huidige voorzieningenniveau bepleiten. Anderzijds waren er ook geluiden te horen waaruit blijkt dat er kanttekeningen worden geplaatst bij het huidige voorzieningenniveau met de vraag of dit in het kader van de schaalvergroting op termijn nog wel haalbaar zal zijn.

- *Soorten accommodaties en gemeentelijke bemoeienis*

Hoewel er geen dekkend overzicht van actueel vastgesteld beleid is te maken, is er toch een beeld te schetsen van de manier waarop de bemoeienis van de gemeenten vorm krijgt en uitgevoerd wordt. Daartoe maken we een globale indeling in categorieën. Het belang van accommodaties in de dorpen wordt, zoals gesteld, meestal gekoppeld aan leefbaarheid en

sociale cohesie. De accommodaties zijn daarbij een randvoorwaarde voor ontmoeting tussen de dorpsgenoten, op en om het veld of het podium of de koffietafel. Daar houden we bij de gekozen indeling rekening mee. We onderscheiden accommodaties die primair bedoeld zijn om de sociale cohesie te faciliteren en accommodaties waarbij andere doelen voorop staan.

	Primair voor sociale cohesie	Primair andere doelen
Sport	a) accommodaties die primair bedoeld zijn voor sportieve activiteiten die gericht zijn op sociale cohesie en algemene gezondheid (breedtesport).	b) accommodaties die primair bedoeld zijn voor sportieve activiteiten die gericht zijn op bovengemiddelde prestatie (bovenlokale training en wedstrijden).
Cultuur	c) accommodaties die primair bedoeld zijn voor sociale ontmoeting en het samen beoefenen van amateurkunst (sociaal-culturele accommodaties).	d) accommodaties die primair bedoeld zijn om (professioneel) cultureel aanbod te consumeren, gericht op persoonlijke ontwikkeling en (samen) ervan genieten.

De sportaccommodaties waarmee de vijf gemeenten bemoeienis hebben vallen bijna allemaal onder de eerste groep a). De gebruikers (verenigingen) presteren op een lokaal of regionaal niveau. Alleen de turnhal van ’t Hoogkoor in Boxmeer is geoutilleerd voor training of wedstrijden op een hoger niveau of ontwikkeling naar topsport (groep b).
Bij de culturele accommodaties zijn wel de twee genoemde categorieën vertegenwoordigd. In bijna elke kern zijn accommodaties voor ontmoeting en gezamenlijk cultuurbeoefening (groep c). Daarnaast zijn er verspreid over de gemeenten accommodaties voor het bezoeken van voorstellingen en tentoonstellingen en is er een aanbod van bibliotheken (groep d).

- *Beleidsvrijheid gemeenten*

Gemeenten hebben, buiten de bibliotheken, geen wettelijke plicht om voorzieningen of accommodaties voor sport, kunst of cultuur op te richten of in stand te houden. Bij de verdelingssytematiek van het gemeentefonds is de instandhouding daarvan wel een factor. Voor bibliotheken geldt dat de gemeente wettelijk ervoor moet zorgen dat elke inwoner gebruik kan maken van een openbare bibliotheek, maar er is geen plicht tot instandhouding daarvan. Grosso modo hebben de gemeenten dus een grote beleidsvrijheid.

- *Activiteiten en accommodaties zonder gemeentelijke bemoeienis*

Dit onderzoek gaat alleen over de accommodaties waarbij de gemeenten een rol spelen bij de instandhouding ervan. Daarnaast zijn er steeds meer accommodaties die wel van belang zijn voor het halen van gemeentelijke doelen, maar die geheel voor eigen rekening en risico door marktpartijen worden geëxploiteerd, zoals sport-/zwemscholen, maneges en filmzalen. Met het verdwijnen van centra voor de kunsten (Meander) is ook een groot deel van de creatieve en muzieklessen naar het particuliere circuit verplaatst. Daarnaast groeien de individuele sporten (lopen, fietsen) die geen accommodatie nodig hebben. We signaleren dit, maar besteden daar verder geen aandacht aan.

- *Algemene maatschappelijke context*

Dit onderzoek richt zich niet op de organisatie en het beheer van de accommodaties, maar we merken wel op dat het goed besturen en beheren een punt van aandacht is voor het hebben en behouden van accommodaties. Op diverse plaatsen wordt gesignaleerd dat door demografische (vergrijzing) en sociaal-culturele (individualisering) ontwikkelingen het steeds moeilijker wordt om voldoende vrijwilligers te vinden die zich langdurig willen inzetten voor het reilen en zeilen van accommodaties. Tegelijkertijd nemen de eisen die aan beheer en bestuur worden gesteld eerder toe dan af. Ook de betrokken vrijwillige besturen realiseren zich dat. Illustratief is een memo van de gemeente Mill en Sint Hubert uit 2017 waarin de bevindingen van evaluatiegesprekken met verenigingen over de voor- en nadelen van privatisering worden weergegeven. Dit memo is opgenomen in bijlage 5. Ook in andere gemeenten waren er in de afgelopen jaren soms felle discussies over de haalbaarheid van het realiseren en in stand houden van accommodaties als ontmoetingsfunctie voor het dorp, bijvoorbeeld in 2019 rond de multifunctionele accommodatie in Sint Anthonis.
Uiteindelijk zullen ook deze organisatorische randvoorwaarden meewegen bij de vraag waar en onder welke condities accommodaties in de dorpen beschikbaar kunnen blijven.

3.3 Bevindingen: Accommodaties in het Land van Cuijk: een overzicht

Om een eenvormig beeld te krijgen van de accommodaties in de vijf gemeenten heeft de Rekenkamercommissie met een vast vragenformat de gegevens via de ambtelijke organisaties opgevraagd. Op basis daarvan is een breder overzicht ontstaan waarmee globale vergelijkingen gemaakt zijn. Het beeld dat daaruit voortkomt beschrijven we in deze paragraaf. In 3.3.1 en 3.3.2 geven we een algemeen beeld voor accommodaties voor cultuur en sport in het Land van Cuijk. In 3.3.3 en 3.3.4 wordt ingegaan op binnen- en buitensport. 3.3.5 beschrijft gemeenschapshuizen en overige culturele accommodaties.

3.3.1 Eigendom, beheer en onderhoud

In de inventarisatie zijn 114 sportaccommodaties en 63 culturele accommodaties opgenomen. Het totaaloverzicht is vanwege leesbaarheid niet in het rapport opgenomen, maar in de beschrijving per gemeente (bijlage 4) zijn de naam en belangrijkste gegevens van alle accommodaties terug te vinden.
Dit rapport geeft inzicht in de verdeling van eigendom, beheer en onderhoud tussen gemeenten en andere betrokken partijen. Hiervoor is gekozen, omdat deze factoren de verantwoordelijkheid die gemeenten nemen weerspiegelen.

Het begrip “eigendom” spreekt voor zich. De eigenaar heeft altijd de laatste zeggenschap over het goed, ook al zijn het feitelijke gebruik en verantwoordelijkheid om het in stand te houden bij een andere partij gelegd.
Het begrip “onderhoud” wordt gesplitst in groot en klein onderhoud. Groot onderhoud is een eerste voorwaarde om de waarde van het eigendom te behouden. Dit wordt vaak bij de eigenaar gehouden, maar in meerdere gevallen ook aan de beheerder gelaten. Klein onderhoud is meestal een taak van de beheerder. In de volgende overzichten gaat het om groot onderhoud.
Het begrip “beheer” omvat alles om het gebruik van een accommodatie mogelijk te maken, zoals schoonmaak, verhuur, klein onderhoud, sleutelbeheer, toezicht et cetera.

We zien dat beheer van accommodaties vaak wordt gecombineerd met het uitbaten van horeca. Dit laatste aspect behandelen we in dit rapport echter niet.

3.3.2 Privatisering en verantwoordelijkheden

Sinds de jaren negentig hebben veel gemeenten kerntakendiscussies gehouden, meestal ingegeven door de noodzaak tot bezuinigen. Dat heeft bij veel gemeenten geleid tot privatisering[2] van accommodaties, met name in de sport. Eigendom en of het onderhoud zijn daarbij overgedragen van de gemeente naar de gebruikers (verenigingen) en marktpartijen.

Bij het herijken of ontwikkelen van gemeentelijk sportbeleid is privatiseren een vast thema. Kostenbesparing is daarbij vaak een argument, maar ook principiële overwegingen zijn redenen om de verantwoordelijkheid voor het beheer en exploitatie van sportaccommodaties bij de gebruikers te leggen. Gemeenten hebben gemerkt dat een vereniging vaak doelmatiger en sneller handelt dan zijzelf. Uitgangpunt is dus niet alleen het financiële motief, maar ook de gedachte dat verenigingen het beheer en onderhoud zelf beter kunnen uitvoeren dan de gemeente, dit vanwege allerlei praktische redenen. Een van de redenen is dat leden van verenigingen ook ’s avonds en in het weekend actief zijn.

In de jaren negentig zijn ook ondernemers zich gaan richten op openbare voorzieningen voor sport. Met name zwembaden ontwikkelden zich van accommodaties voor zwemles en sportbeoefening naar bredere recreatieve voorzieningen. De opwaardering van gemeentelijke zwembaden die hiervoor nodig was, is vaak aanleiding geweest voor gemeenten om commerciële exploitanten daarbij te gaan betrekken. In die periode zijn de firma’s Laco en Optisport ook in deze regio actief geworden. Bij deze keuzes is vaak ook kostenbesparing leidend geweest, maar onderzoeken maken niet goed inzichtelijk of die effecten (landelijk) ook bereikt zijn[3]. In Cuijk en Grave is de laatste tijd meermalen politieke discussie geweest over afspraken met de ondernemer over noodzakelijke of gewenste investeringen om de accommodatie up-to-date te houden.

Privatisering is ook aan de orde bij culturele accommodaties, maar heeft in dat geval een andere verschijningsvorm. Hier is geen sprake van overdracht van eigendom naar de gebruikers van accommodaties, maar het beheer is nagenoeg overal neergelegd bij

---

[2] Privatisering kent in de praktijk vele verschijningsvormen. De grondvorm is dat de gemeente beschikt over een accommodatie, bestaande uit een perceel grond met sportvelden/tennisbanen, installaties, gebouwen, opstallen, kleedlokalen en aanverwante voorzieningen. Zij geeft deze accommodatie om niet in gebruik aan een vereniging. Zij draagt het eigendom over aan de vereniging door vestiging van een recht van erfpacht (voorbeeld: contract met SES in Mill) en/of opstal.
Een recht van opstal wordt gevestigd om te voorkomen dat de eigenaar van de grond (in dit geval de gemeente) ook eigenaar wordt (door zogenaamde natrekking) van wat er op die grond is of wordt gebouwd. De ondergrond blijft eigendom van de gemeente. De vereniging neemt het onderhoud inclusief herstel en vernieuwingen van de accommodatie op zich, uitgaande van een normale bedrijfsvoering.
Zij ontvangt daarvoor van de gemeente een eenmalige afkoopsom en een jaarlijkse bijdrage.

De voorwaarden voor het gebruik van het recht van opstal dienen in een overeenkomst tot vestiging van het recht van opstal te zijn opgenomen. Heeft men iets niet geregeld waarvan achteraf blijkt dat het wel geregeld had moeten zijn, dan geldt wat daarover in de wet is geregeld.

[3] Bakker, S. (2013). Effecten van het privatiseren van zwembaden.

beheerstichtingen die voor die accommodatie zijn opgericht en die vanuit de gemeenschap bestuurd worden. Een aantal stichtingen is zelf eigenaar, meestal in situaties waar in de vorige eeuw de gemeenschap gebruik maakte van gebouwen van de kerk. In de loop der jaren is het eigendom overgegaan van de kerk naar een stichting (bijv. De Pit Overloon) en met geld uit de gemeenschap verder uitgebreid (o.a. De Viersprong in Gassel).
Bij de sociaal-culturele accommodaties die eigendom zijn van de gemeenten wordt de verdeling van verantwoordelijkheden voor beheer en onderhoud vastgelegd in een huur- of gebruiksovereenkomst met een zogenaamde "demarcatielijst" waarin precies is bepaald wie waarvoor verantwoordelijk is. Deze lijst is ook de basis voor de (financiële) planning van het programmatisch onderhoud. In dit onderzoek is niet nagegaan of deze afspraken voor alle accommodaties compleet en actueel zijn.
De overdracht van beheer en onderhoud van gemeenschapshuizen naar gebruikers heeft ook financiële gronden. Zo stelt het college van Mill en Sint Hubert in het licht van de toekomst van sociaal-culturele accommodaties "*dat het voornemen is om de kosten voor gebruikersonderhoud daar waar mogelijk te verleggen naar de gebruikers. Dit betekent dat bij een geleidelijk lagere bijdrage aan het gebruikersonderhoud in de toekomst er een grotere storting in de voorziening mogelijk wordt zonder dat de kosten voor de gemeente stijgen*".[4]

Tot zover de grote lijn. Toch zijn er - naar zeggen van de betrokken ambtenaren - historisch gegroeide, net iets van elkaar verschillende situaties. Door verschillende beleidskeuzes van gemeenten en door particulier initiatief is er in de loop van de tijd uiteenlopend maatwerk ontstaan. In de volgende paragrafen geven we een getalsmatig overzicht van de verdeling van eigendom, beheer en onderhoud voor sport- en culturele accommodaties. Er is een verschil te tussen binnensport en buitensport en voor culturele accommodaties is de situatie weer anders. Er is duidelijk verschil in beleid tussen de gemeenten waar te nemen.

3.3.3 Binnensport: een overzicht

Binnensport omvat sporthallen, gymzalen en zwembaden. Dit zijn de enige typen sportaccommodaties waar ook ondernemingen een rol spelen. Sporthallen zijn vooral een aangelegenheid van gemeenten. Een flink deel van de gymzalen is verbonden aan onderwijsorganisaties.

Binnensport: sporthal	*Gemeente*	*Stichting/ Vereniging*	*Onderneming*	*Totaal*
Eigendom	12	0	3	15
Onderhoud	12	0	3	15
Beheer	5	7	3	15

- 80% van de sporthallen is eigendom van een gemeente, 20% van een onderneming (Laco in Cuijk en Grave en Optisport in Boxmeer).
- Bij ondernemingen is er altijd sprake van een sporthal met een zwembad. De ondernemingen verzorgen altijd zelf het beheer en onderhoud van hun eigendom.
- De gemeenten Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis voeren als enige het beheer over hun eigen hallen zelf uit. In Boxmeer is het beheer van gemeentelijke hallen overgedragen aan stichtingen of verenigingen. In Cuijk beheert de gemeente een eigen hal zelf en

[4] Gemeente Mill en Sint-Hubert: Raadsvoorstel: vaststellen nota "Op weg naar toekomstbestendige gemeenschapsaccommodaties" (behandeld in gemeenteraad 5-10-2017).

wordt er een beheerd door een stichting. Onderhoud wordt in Cuijk altijd door de gemeente gedaan. Grave bezit zelf geen sporthal.

Binnensport: gymzaal	*Gemeente*	*Stichting/ Vereniging*	*Onderneming*	*Totaal*
Eigendom	14	13	1	28
Onderhoud	13	14	1	28
Beheer	10	17	1	28

- Boxmeer bezit geen gymzalen, terwijl in Mill en Sint Hubert alle gymzalen van de gemeente zijn en in Sint Anthonis alle op een na. In Cuijk en Grave zijn zowel de gemeente als stichtingen en verenigingen eigenaar.
- Gymzalen die niet van gemeenten zijn behoren toe aan een onderwijsinstelling[5], behalve een gymzaal in Grave die van de onderneming Laco is.
- Alle gymzalen worden onderhouden door de eigenaar, behalve de gymzaal in Sint Agatha die van de gemeente is, maar waar MFA De Agaat onderhoud verzorgt.

3.3.4 Buitensport: een overzicht

Buitensport gaat om sportparken, vooral voetbal en tennis, en om overige accommodaties, variërend van hengel- en hondensport tot jeu de boules, motorcross en ruitersport. Vooral bij sportparken zijn veel verschillen tussen gemeenten te zien.

Buitensport: parken	*Gemeente*	*Stichting/ Vereniging*	*Onderneming*	*Totaal*
Eigendom	25	26	0	51
Onderhoud	12	49	0	51
Beheer	0	51	0	51

- Ondernemingen zijn niet actief in buitensportaccommodaties.
- Ongeveer de helft van alle sportparken is eigendom van gemeenten[6].
- Van de 25 gemeentelijke sportparken worden er 12 door de gemeente zelf onderhouden. Deze liggen allemaal in de gemeenten Cuijk en Sint-Anthonis.
- In Boxmeer zijn alle sportparken eigendom van de gemeente, maar zijn beheer en onderhoud geheel uitbesteed/geprivatiseerd.
- De gemeenten Grave en Mill en Sint Hubert bezitten juist geen sportparken; alles is geprivatiseerd.
- Cuijk en Sint Anthonis laten een gevarieerd beeld zien.

Buitensport: overig	*Gemeente*	*Stichting/ Vereniging*	*Onderneming*	*Totaal*
Eigendom	8	12	0	20
Onderhoud	2	18	0	20
Beheer	2	18	0	20

- “Overig” omvat allerlei accommodaties van hengel- en hondensport tot jeu de boules, motorcross en ruitersport. Alle gemeenten bezitten dit soort accommodaties.

[5] Volgens de onderwijswetgeving is een gemeente is economisch eigenaar van schoolgebouwen inclusief gymzalen en is het schoolbestuur juridisch eigenaar; de schoolbesturen zijn belast met instandhouding en klein en groot onderhoud. Uitbreiding en renovatie is aan de gemeente.

[6] Bij alle sportparken is de ondergrond waarop de velden zijn aangelegd en clubgebouwen staan, eigendom van de gemeenten. Deze grond is in erfpacht uitgegeven of er is een opstalrecht gevestigd.

- Als de gemeente onderhoud verzorgt is dit vooral groenonderhoud (bijv. visvijvers).

3.3.5 Sociaal-culturele accommodaties: een overzicht

Bij sociaal-culturele accommodaties gaat het om de gemeenschapshuizen en de jeugdcentra die we in de vorige paragraaf hebben benoemd als “primair gericht op sociale ontmoeting” (categorie c) en daarnaast om culturele accommodaties die primair bedoeld zijn voor zelfontplooiing en om cultuur te consumeren (categorie d). Dat onderscheid houden we hier aan. Er is overigens overlap binnen deze indeling. Behalve bij een enkel bibliotheekgebouw maken overal ook verenigingen gebruik van categorie-d-accommodaties. Een apart gebouw exclusief voor theater, zoals in een grote stad is hier niet. Myllesweerd in Mill is een tussenvorm tussen een gemeenschapshuis en een klein theater.

Gemeenschapshuizen/ Jeugdcentra (c)	*Gemeente*	*Stichting/ Vereniging*	*Onderneming*	*Totaal*
Eigendom	37	5	3	45
Onderhoud	37	5	3	45
Beheer	1	41	3	45

- 90% van de gemeenschapshuizen en jeugdaccommodaties is in gemeentelijk bezit; deze gebouwen worden ook allemaal door de gemeenten onderhouden.
- Vijf gemeenschapshuizen zijn van een stichting of vereniging; vier in de gemeente Boxmeer (Overloon, Vortum-Mullem, Oeffelt en Maashees) en een in de gemeente Grave (Gassel).
- De ondernemingen die een gemeenschapshuis hebben zijn allemaal eigenaar van het grotere complex waar dit deel van uitmaakt (Brabant Zorg, Mooiland, vastgoedbedrijf).
- Het beheer van bijna alle gemeenschapshuizen is overgedragen aan stichtingen of verenigingen. Alleen Brabant Zorg beheert de gemeenschapsruimtes in het eigen gebouw (Catharinahof in Grave). Twee beherende instellingen zijn een onderneming (Sociom in Cuijk en Capax in Boxmeer). Een steunpunt in Haps wordt door de gemeente beheerd.

Cultuur: overig (d)	*Gemeente*	*Stichting/ Vereniging*	*Onderneming*	*Totaal*
Eigendom	14	4	0	18
Onderhoud	12	6	0	18
Beheer	1	16	1	18

- Deze categorie geeft een heel gevarieerde samenstelling, van de schouwburg, musea en bibliotheken tot kleine tentoonstellingsruimtes.
- Bijna alle gebouwen zijn gemeentelijk eigendom. Twee gebouwen zijn van Biblioplus (Cuijk, Grave) en een tentoonstellingsruimte is van een Heemkundekring. Boxmeer huurt museumruimte in een klooster/kasteel. Twee gemeentelijke accommodaties worden door een stichting onderhouden: een groot gebouw, de schouwburg in Cuijk, en het kleine opluchttheater in Oploo.
- Het beheer is bijna overal overgedragen aan particuliere rechtspersonen, meestal stichtingen, maar ook aan een onderneming (Capax, De Weijer). Gemeente Grave beheert de carrillontoren, maar daarin worden (nog) geen activiteiten georganiseerd.
- In alle gemeenten is een bibliotheek van BiblioPlus. De grotere vestigingen zijn vaak ondergebracht in een multi-functionele accommodatie (Myllesweerd, De Weijer, MFA

Oelbroeck). In Cuijk en Grave heeft de bibliotheek een eigen gebouw. Daarnaast zijn er steunpunten in enkele dorpen en collecties in basisscholen.

3.4 Geografische spreiding van accommodaties

Alle dorpen en dorpjes in het Land van Cuijk beschikken over meerdere accommodaties die gericht zijn op de ontmoeting van inwoners. Alleen de allerkleinste kernen hebben geen accommodatie (Katwijk, Groeningen), behalve Linden (270 inwoners) dat een gemeenschapshuis heeft. Om een beeld te geven is hier een indeling gemaakt naar grootte van de kern: tot 2.500; tussen 2.500 en 10.000 en meer dan 10.000 inwoners. In bijlage 3 is het complete overzicht opgenomen.

Inwonertal kern	Kernen[7]	Inwoners totaal	Sport-accommod.[8]	Sociaal-culturele-accommod.	Sport+cult. samen	Gemiddeld inwonertal per accomm.
< 2.500	25	25.820	60	27	87	297
2.500 < 10.000	7	31.221	34	18	52	600
> 10.000	2	30.330	20	18	38	798
	34	*87.371*	*114*	*63*	*177*	*494*

Uit dit overzicht blijkt dat naarmate de kern kleiner wordt het aantal accommodaties per inwoner sterk stijgt. Het overzicht gaat uit van aantallen accommodaties, ongeacht hun grootte. Feitelijk zijn veel accommodaties zoals sportparken in kerkdorpen kleiner dan in de centrumdorpen. Daar staat tegenover dat vooral binnen de dorpen Cuijk en Boxmeer voorzieningen zijn die een groter verzorgingsgebied hebben dan deze kernen zelf. Maar ook in Sint Agatha is een groot sportpark dat een veel ruimer gebied dan de eigen kern bedient. Daarnaast zal er een uitwisseling tussen kernen zijn, doordat inwoners ook sporten of een gemeenschapshuis bezoeken in een van de omliggende dorpen. De constatering is dat het aanbod in de kleine dorpen zeker zo goed is als in de grotere kernen.

Ook zijn er verschillen waar te nemen in het aanbod van accommodaties tussen de vijf gemeenten. Voor culturele accommodaties beschikken we niet over een vergelijkingsmethode, maar voor sportaccommodaties is er onderzoek gedaan door het Centrum Gezondheid en Maatschappij, verbonden aan Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu[9]. Hieruit blijkt dat het aanbod van sportaccommodaties in het Land van Cuijk vrij normaal is voor een landelijk gebied met meerdere woonkernen. Uit hetzelfde onderzoek blijkt voorts dat het aanbod aan sportaccommodaties kwantitatief nogal verschilt per gemeente. Dit wordt berekend aan de hand van het aantal voorzieningen per 10.000 inwoners. Daaruit volgt een getal, een indicator, die de volgende verhouding aangeeft tussen de vijf gemeenten. Sint Anthonis: 43,1, Mill en Sint Hubert: 38,9, Boxmeer: 31, Cuijk: 24,3, Grave: 23,4. Het aanbod in de eerste drie gemeenten scoort ruim boven het landelijke gemiddelde.

[7] De twee kernen zonder accommodaties (Groeningen, Katwijk) zijn hier niet meegeteld.
[8] Private sportscholen (Fitland en overige fitnessbedrijven) zijn hier niet meegeteld.
[9] (bron: (https://www.volksgezondheidenzorg.info/sport/sportopdekaart/sportaccommodaties#node-sportaccommodaties-gemeente)

3.5 Bemoeienis van gemeenten met sociaal-culturele en sportaccommodaties

Uit de vorige paragraaf blijkt dat er diverse vormen, afspraken en uitwerkingen voor het in stand houden van accommodaties zijn ontstaan. Hier gaan we in op de rol die de gemeenten daarbij gespeeld hebben, met name voor de accommodaties in de vele kernen.

De bemoeienis van gemeenten is erop gericht dat in alle dorpen sociaal-culturele ruimtes zijn waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en samen dingen doen. Op een vergelijkbare manier zorgen de gemeenten ervoor dat er voldoende sportaccommodaties zijn die goed beheerd worden en die voldoen aan de eisen van de landelijke sportkoepels. Deze accommodaties vormen een netwerk ten dienste van sociale samenhang. Daarnaast worden accommodaties in stand gehouden, zoals de schouwburg, bibliotheek en musea die er zijn voor persoonlijke ontwikkeling en die een cultuuraanbod bieden met film, boeken, muziek en toneel. Het huidige aanbod is grotendeels gegroeid door samenspel van inwonersgroepen en de gemeentebesturen. In deze paragraaf beschrijven we het beeld van dat samenspel zoals wij dat voor de verschillende typen accommodaties waarnemen.

Bij buitensportaccommodaties zijn de gemeenten vooral de faciliterende en meedenkende partij. Aanpassingen of uitbreiding van een complex worden in de regel ingegeven door concrete vragen vanuit de gebruikende verenigingen. Ook in processen voor samenwerking en fusie, zoals recent bij de voetbalclubs in Grave, zetten de verenigingen meestal zelf de eerste stappen; de gemeente denkt mee. Bij zulke ingrijpende keuzes is het van belang dat de gebruikers bij de buitensport ook altijd een eigen verantwoordelijkheid voor het beheer hebben en dus ook de vruchten van fusie of samenwerking plukken.
Alleen als een bestaande sportaccommodatie (veld, sportpark) op een locatie ligt die van belang is voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw, is de gemeente initiërend voor de gewenste veranderingen. Doordat er veelal faciliterend in samenspraak met verenigingen is gehandeld, is er een geschakeerd beeld van maatwerk ontstaan.

Bij binnensportaccommodaties hebben gemeenten meer een sturende rol. We zien daar ook dat gemeenten vaker eigenaar en beheerder zijn of dat een ondernemer de accommodatie exploiteert. De verenigingen hebben meer dan op een sportpark de rol van gebruiker en zijn niet direct bij de instandhouding van de accommodatie betrokken. Er zijn ook meer verschillende gebruikers naast elkaar, die ieder apart hun sport beoefenen.

Bij de sociaal-culturele accommodaties zoals gemeenschapshuizen (groep c) nemen de gemeenten een faciliterende rol die vergelijkbaar is met de sport. Er is door de jaren heen een dekkend aanbod gegroeid met een grote diversiteit aan accommodaties in de dorpen en wijken. Wijzigingen daarin komen vooral voort uit vragen vanuit de gebruikers in het betreffende gebied. Daar kunnen verschillende oorzaken voor zijn, zoals de mogelijke sluiting van een dorpscafé, een uitbreidingsvraag of het leegkomen van ander maatschappelijk vastgoed.
De gemeente kan wel een gesprek op gang brengen over samenwerking of herschikking van accommodaties als er een nieuwe voorziening in een wijk of kern wordt gerealiseerd die iets toevoegt, bijvoorbeeld zalen die voor alle inwoners gebruikt kunnen worden. Dat kan tot gezamenlijke winst leiden, maar dan nog is het vaak lastig om tot overeenstemming en effectuering van de plannen te komen. De door de gemeente Grave ingezette gesprekken bij

de komst van verzorgingshuis Catharinahof met grote zaal in de stad Grave, hebben uiteindelijk niet geleid tot de beoogde herschikking in de verschillende wijken.
Ook als gemeenten ervoor zorgen dat er een nieuwe accommodatie in een wijk komt, brengt dat niet automatisch het gewenste doel, namelijk sociale activiteit. Zo heeft de wijk de Nielt in Cuijk een mooie accommodatie in een wooncomplex, maar was het in eerste instantie moeilijk om een nieuwe organisatie met bewoners op te bouwen.

Per saldo is het beeld dat de ontwikkeling van het breed verspreide aanbod van sport- en gemeenschapsaccommodaties min of meer organisch gegroeid is als resultaat van een samenspel tussen (groepjes) inwoners en de gemeenten. De wortels van de situatie van dit moment in de verschillende kernen zijn vaak nog van voor 1994, toen de huidige gemeenten gevormd werden.

3.6 Keuzes voor accommodaties met een cultureel aanbod

De bemoeienis van gemeenten bij groep d) biedt een gemengd beeld. Enerzijds faciliteren de gemeenten initiatieven uit de bevolking (kleinschalige tentoonstellingen, concerten, film) en hebben zij daarbij in de regel ook een volgende houding, vergelijkbaar met de accommodaties voor sport en sociaal-culturele ontmoeting. Anderzijds willen gemeenten actief een zeker professioneel aanbod in stand houden (m.n. theater) en zorgen dat daarvoor accommodaties zijn[10].

Het beeld is dat alle gemeenten de maatschappelijk verbindende functie van cultuur en sport heel belangrijk vinden. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de teksten in de bestuur- en collegeprogramma's in bijlage 1. We zien dat enkele gemeenten daarnaast ook de gelegenheid willen bieden om kennis te nemen van bovenlokale of bovenregionale cultuur (theater, film, muziek, beeldende kunst, historie). Zij moeten daartoe ook zorgen dat er accommodaties zijn om dit aanbod te kunnen presenteren. Op het punt van deze actieve instandhouding onderscheiden gemeenten zich. Het is ook regelmatig onderwerp van debat in gemeenteraden, zoals we zien bij de schouwburg in Cuijk. Daarom gaan wij daar hier wat dieper op in.

De gemeente Boxmeer heeft nog een oude kunst- en cultuurnota uit 2007 en in Cuijk is vorig jaar een nieuwe nota vastgesteld. De overige gemeenten hebben geen brede beleidsnota. In beide genoemde nota's wordt ook de brede basis van cultuur in de samenleving ten behoeve van sociale cohesie en identiteit als uitgangspunt genomen. Gemeenschapshuizen in de dorpen spelen daarin dus zeker een rol, maar daarnaast wordt er ook voor gekozen om cultureel aanbod te presenteren voor de inwoners die daar belangstelling voor hebben. Ook wordt onderkend dat de gemeente zich met een goed cultureel aanbod kan onderscheiden.

Beide nota's maken gebruik van een analysemodel van de VNG om het eigen aanbod te spiegelen aan de infrastructuur die in Nederland gebruikelijk is voor gemeenten van een zekere omvang. Ter illustratie is dat model opgenomen in bijlage 6. Globaal past het beeld van beide gemeenten in de categorie "kernachtig gemeentelijk cultuurbeleid" dat aansluit bij gemeenten tot 30.000 inwoners. Het aanbod van de andere drie gemeenten is ook

[10] De bibliotheek heeft een aparte positie vanwege de landelijke wetgeving en provinciale ondersteuningsstructuur.

‘kernachtig’. Cuijk en Boxmeer ontstijgen echter op een enkel punt de categorie “kernachtig” door de aanwezigheid van voorzieningen voor podiumkunsten, waarbij Boxmeer in 2007 zelf stelt dat het aanbod van de Weijer en diverse poppodia past bij een categorie grotere gemeenten (tot 90.000 inwoners) en ook voor Cuijk geldt dat de schouwburg eigenlijk de maat van de gemeente te boven gaat (beide refererend aan het VNG-model). Interessant in dit verband is dat de gemeente Mill en Sint-Hubert bij de besluitvorming over oprichting van de nieuwe accommodatie Myllesweerd ook aangeeft dat de theatervoorziening daarin een bovenlokale functie kan vervullen.

Aanvullend geldt dat de gemeente Boxmeer met het Oorlogsmuseum in Overloon nog een culturele voorziening heeft met een bovenlokale/regionale uitstraling. De bemoeienis daarmee is beperkt en er is geen actief gemeentelijk beleid. Cuijk heeft aspiraties om het Romeinse verleden beter te profileren en zich daarmee museaal bovenregionaal te profileren. Dit is wel een voornemen tot actief gemeentelijk beleid, maar er zijn nu nog geen keuzes gemaakt die effect hebben op accommodaties. Daarom besteedt de Rekenkamercommissie daar nu geen aandacht aan.

We zien dus dat er enkele accommodaties in het Land van Cuijk zijn die wel verbonden zijn met de lokale samenleving, maar die bedoeld zijn voor een functie die beduidend verder gaat dan de meeste gemeenschapshuizen.

3.7 Bevindingen: Financiële en politieke sturing

In het onderzoek is geprobeerd een beeld te krijgen van financiële ondersteuning die gemeenten leveren voor instandhouding of gebruik van accommodaties (sport en cultuur). Het gaat met name om bijdragen in het onderhoud en in de exploitatie. Los hiervan staan subsidies voor gebruikers van de accommodaties, zoals subsidies voor jeugdsport of activiteiten voor bepaalde doelgroepen.

Door het rijk is vastgesteld hoe gemeenten kosten per taakveld in de begroting moeten opnemen, maar dit besluit laat wel ruimte om bepaalde kosten op verschillende manieren te verwerken. Uit onderzoek door bijv. NOC/NSF en de VNG blijkt ook dat de kosten van sport- en accommodatiebeleid bij gemeenten niet altijd duidelijk in beeld zijn. Zij zijn verdeeld over veel verschillende posten binnen de gemeentelijke begroting, en over begrotingen van verschillende afdelingen en/of diensten. Daarnaast spelen onder andere kapitaalslasten, interne doorbelasting, indirecte compensaties en reserveringen een belangrijke rol.
In dit onderzoek is niet nagegaan of de gesignaleerde verschillen daardoor voor een deel zijn te verklaren. Ook met dit in het achterhoofd blijven bepaalde verschillen opvallend.

Alle vijf gemeenten hebben meerdere kernen en ontvangen daarom via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds een bijdrage voor de bekostiging van voorzieningen in de verschillende kernen. Onder een kern wordt hierbij verstaan een deel van de gemeente met meer dan 500 adressen (circa 1.000 inwoners). Veruit het grootste deel van de gemeentelijke budgetten voor sport en cultuur wordt aangewend voor accommodaties. Gemeenten hebben ook inkomsten uit de verhuur van gemeentelijke accommodaties. Geen onderzoek is gedaan naar de hoogte van de inkomsten of een dekkingspercentage.

3.7.1 Financiële ondersteuning accommodaties

In de gemeentebegrotingen staat wat de gemeenten uitgeven aan sportaccommodaties. Dit zijn conform de begroting 2020 de volgende bedragen:

	Bron	Netto last	Per inwoner
Boxmeer	Overzicht taakveld begroting 2020-2023 (opgave Boxmeer december 2020)	€ 1.480.000	€ 51
Cuijk	Programmabegroting Cuijk 2020-2023, bijlage 5, punt 5.2	€ 730.000	€ 29
Grave	Programmabegroting Grave 2020-2023, bijlage 4, punt 5.2	€ 121.000	€ 32
Mill en Sint Hubert	Programmabegroting Mill & Sint Hubert, bijlage 4, punt 5.2	€ 343.000	€ 31
Sint Anthonis	Programmabegroting 2020-2023 Sint Anthonis, punt 5.2	€ 969.000	€ 83

De wijze waarop de kosten voor sportaccommodaties in de begroting zijn opgenomen kan per gemeente verschillen, onder andere door toerekening van personeelskosten of kapitaallasten van investeringen voor aanleg en renovatie. De geboekte kosten voor instandhouding van de sportaccommodaties in de gemeenten Cuijk, Grave en Mill & Sint Hubert komen redelijk met elkaar overeen op een niveau van rond de € 30 per inwoner. Waarom de bedragen per inwoner in de begrotingen van de gemeenten Sint Anthonis en Boxmeer van dit niveau afwijken is niet onderzocht.

Meer gedetailleerde gegevens over onderhoud en exploitatie van buiten- en binnensportaccommodaties per gemeente staan in bijlage 4 van dit rapport. Onderstaand een samenvatting hiervan:

	Buitensport	Binnensport
Boxmeer	- Buitensportaccommodaties (voetbal, tennis etc.) geprivatiseerd met jaarlijkse instandhoudingssubsidie en compensatie OZB	- 't Hoogkoor wordt geëxploiteerd door Optisport met jaarlijkse exploitatiebijdrage (2020: € 208.965). - Gemeente onderhoudt sporthallen in kerkdorpen.
Cuijk	- Gemeente verhuurt en onderhoudt sportvelden. - Tennisbanen zijn geprivatiseerd.	- Sportcentrum wordt geëxploiteerd door Laco (2020: € 137.492). - Het beheer en onderhoud van sporthallen is divers.
Grave	- Na fusie is het nieuwe sportpark Kranenhof eigendom van vereniging. Geen jaarlijkse subsidie. - Velden in Gassel zijn eigendom van vereniging met jaarlijkse subsidie. - Tennis is geprivatiseerd. Geen subsidie.	- Sportcentrum wordt geëxploiteerd door Laco (2020: € 277.905)
Mill en Sint Hubert	- Buitensportaccommodaties zijn geprivatiseerd met jaarlijkse privatiseringsbijdrage.	- Sporthallen ontvangen een gemeentelijke exploitatiesubsidie.
Sint Anthonis	- Deels verhuur aan verenigingen, deels geprivatiseerd.	- Gemeente exploiteert en onderhoudt sporthallen.

Sociaal-culturele accommodaties
Ook bij de sociaal-culturele accommodaties blijken alle gemeenten verschillende methodieken te hanteren. Het is niet mogelijk gebleken om een goed samenhangend inzicht te krijgen en een vergelijking te maken van de kosten van sociaal-culturele accommodaties. De reden hiervan is dat de meeste accommodaties eigendom zijn van de gemeenten, maar onder verschillende condities worden verhuurd aan een beheerstichting. Deze stichtingen ontvangen van de gemeenten soms wel en soms niet een bijdrage voor onderhoud of instandhoudingssubsidie. Deze verschillen naar aard en de omvang sterk. Onderstaande tabel geeft summier een beeld van de verschillende methoden van financiering.

	Bijdrage onderhoud	**Bijdrage exploitatie**
Boxmeer	Niet	Bij gemeentelijke gebouwen subsidie gelijk aan de huur; 1x beheervergoeding*; Verder niet.
Cuijk	Voor de schouwburg, bibliotheek en 'het Pakhuis' (tentoonstellingen en MFC)	Voor de schouwburg, bibliotheek en de museum en archief.
Grave	Voor Graafs Museum, Catharinahof, Gemeenschapshuis Gassel.	Voor enkele gemeenschaps-huizen (deels aflopend), tentoonstellingsruimte Hampoort en klein bedrag bibliotheek
Mill en St. Hubert	Niet	Voor de gemeenschapshuizen en Myllesweerd
Sint Anthonis	Niet	Alleen bijdrage voor bibliotheek

*) Capax BV beheert De Weijer (theater, bibliotheek, MFC) en De Morgenster (MFC). Alleen voor de laatste wordt een beheervergoeding gegeven.

Niet onderzocht is of de budgetten en vergoedingen voldoende zijn om de huidige accommodaties te onderhouden en deze op langere termijn in stand te houden.

3.7.2 Politieke sturing
Wij constateren dat de gemeenteraden de instandhouding van accommodaties vooral via de jaarlijkse begroting en jaarstukken op hoofdlijnen sturen. De begrotingsbehandeling leidt in de regel niet tot discussies over dit onderwerp. We zien wel dat er politieke aandacht uitgaat naar de instandhouding van het voorzieningenniveau. De gemeente Mill en Sint Hubert heeft bijvoorbeeld onderzoek laten doen naar toekomstbestendigheid van de accommodaties en de Rekenkamercommissie heeft daar op verzoek naar het systematisch onderhoud gekeken. Maar ook deze onderzoeken leiden niet tot geprofileerde politieke stellingnames.

De politieke aandacht gaat meer uit naar projecten die flinke investeringen vragen, zoals de schouwburg in Cuijk of de fusie van sportparken in Grave. In dit kader hebben wij niet gekeken naar politieke aandacht voor (regionale) instandhouding van organisaties die een aanbod van sportieve of culturele activiteiten bevorderen. Dat zijn immers de gebruikers van de accommodaties en deze staan min of meer los van de instandhouding.

4 Zaken die opvallen en aandacht vragen

Bij de onderzoeksvraag is ook opgenomen ‘zaken die opvallen’. Onder die noemer brengen wij nog twee punten naar voren. Het zijn korte beschouwingen die opkomen bij het schrijven van het rapport. Zij kunnen een achtergrond vormen voor de stappen die de huidige en de nieuwe gemeente(n) zetten.

Demografie, vraag en inzet

De ontwikkeling van de omvang en samenstelling van de bevolking heeft invloed op de vraag naar accommodaties. Een citaat uit een rapport van de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG): *“Wanneer de trendmatige ontwikkelingen in sportdeelname en accommodatiegebruik worden doorgetrokken naar de toekomst, zijn bij veel regio’s in 2030 grote verschuivingen te zien ten opzichte van 2014. In de stedelijke gebieden in het westen van het land kan de vraag naar specifieke accommodaties met 10-20 procent toenemen, terwijl die in perifere landelijke gebieden (Limburg, Zeeland, Gelderland, Groningen) met dezelfde percentages kan afnemen”.* [11]

Ook als er geen krimp van de bevolking optreedt zal er toch een verschuiving van vraag naar beschikbare accommodaties zijn. Gedrag en voorkeuren veranderen. Dat geldt voor sport en cultuurbeoefening, voor dorpshuizen en schouwburgen. Dat geldt ook voor de bereidheid, plezier en betrokkenheid om bestuurlijk werk te doen. En ook voor de eisen die gebruikers stellen aan kwaliteit en organisatie en dus ook aan de vrijwilligers die de tent draaiend moeten houden.

Grote plattelandsgemeente

Na de gemeentelijke herindeling ontstaat een uitgestrekte plattelandsgemeente met daarin meerdere kernen met eigen karakter. Aannemelijk is dat het wenselijk gevonden wordt om in de vele dorpen het dekkende aanbod van basisvoorzieningen voor ontmoeting, cultuur en sport zo goed mogelijk in stand te houden. De voorzieningen in de grotere kernen Cuijk en Boxmeer vragen aparte aandacht. Als Grave aansluit heeft ook het oude stadje een aparte positie met een heel eigen uitstraling en aantrekkingskracht. Tot nu toe lag elk van die kernen in een afzonderlijke gemeente, maar de samenvoeging vraagt keuzes voor profilering van de centrale kernen die tot op heden niet gemaakt hoefden te worden. De aanwezigheid van voorzieningen met een bovenlokale of regionale uitstraling voor sport en cultuur hoort daarbij. Met een groter aantal inwoners zal een vraag naar dergelijke accommodaties waarschijnlijk eerder manifest worden. Uit dit rapport komt naar voren dat gemeenten bij accommodaties voor cultuur (categorie d), meer dan bij sport, actief en initiërend kunnen sturen. Hier ligt een opgave voor de nieuwe gemeenteraad.

[11] bron: https://sportengemeenten.nl/vijfde-brancherapport-sport-biedt-zicht-op-sportaccommodaties-in-nederland/

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

1. Alle gemeenten hebben veel kleine kernen die bijna allemaal beschikken over accommodaties voor sociaal-culturele ontmoeting (gemeenschapshuizen), binnensport (hallen en gymzalen) en buitensport (m.n. sportparken). Deze accommodaties zijn voor de eigen inwoners. Een sportaccommodatie (turnhal) heeft een bovenlokale functie en uitstraling. Boxmeer en Cuijk hebben culturele accommodaties die ook een functie voor het omliggende gebied vervullen.
2. Voor de sportaccommodaties en de gemeenschapshuizen spelen de gemeenten een terughoudende, voorwaardenscheppende rol. Accommodaties zijn tot stand gekomen en worden aangepast in samenspraak met, en veelal op initiatief van de betrokken inwoners, vrijwilligers en besturen.
3. Er zijn gemiddeld per inwoner meer accommodaties in de kleine kernen dan in de grotere dorpen.
4. In alle gemeenten zijn in de loop der jaren sociaal-culturele en sportaccommodaties geprivatiseerd. De vijf gemeenten hebben een verschillende aanpak gevolgd voor de overdracht van eigendom, onderhoud en beheer, veelal gebaseerd op historische afspraken. Daardoor is een gevarieerd landschap ontstaan.
5. Er is ook de nodige variatie in de manier waarop de gemeenten financieel ondersteuning geven aan de verenigingen, stichtingen en ondernemingen die de accommodaties beheren en onderhouden.
6. Doordat de uitgaven voor sport- en sociaal-culturele accommodaties op verschillende wijze door gemeenten worden geadministreerd, kunnen de keuzes van gemeenten voor verschillende voorzieningenniveaus niet vertaald worden in een financiële vergelijking per inwoner.
7. Enkele accommodaties zijn overgedragen aan bedrijven. Het zijn de drie sporthallen met een zwembad plus een multifunctioneel centrum met theater. De afspraken met deze ondernemingen zijn ook maatwerk.
8. Met de instandhouding van een accommodatie met een bovenlokaal cultureel aanbod (schouwburg) en initiatieven voor een nieuw museaal gebouw onderscheidt de gemeente Cuijk zich. De overige gemeenten acteren op een kleinere schaal (Myllesweerd) of hebben het initiatief overgedragen aan een onderneming (Boxmeer, de Weijer).
9. De meeste gemeenten hebben geen recent vastgesteld beleid voor sport en cultuur en voor de beschikbaarheid van accommodaties. Gemeenteraden sturen met name via de jaarlijkse vaststelling van begroting en rekening en met afzonderlijke besluiten bij extra investeringen.

5.2 Aanbevelingen:

Vooraf: In het licht van de komende herindeling doet de Rekenkamercommissie nu geen aanbeveling meer voor de huidige gemeenteraden. Er is geen noodzaak om nu acuut te handelen. Onderstaande aanbevelingen kunnen meegenomen worden bij het bepalen van een beleids- en werkagenda voor de raad van de nieuwe gemeente. Voor Grave heeft de Rekenkamercommissie geen aparte aanbevelingen.

1. Streef naar harmonisatie van de afspraken over eigendom, onderhoud en beheer van de sociaal-culturele en sportaccommodaties die van belang zijn voor de sociale cohesie in de vele kernen. Respecteer bijzondere, historisch gegroeide situaties, maar een gelijke basisaanpak lijkt belangrijk voor draagvlak.
2. Begin met het inventariseren van de verschillen en overeenkomsten in de wijze waarop de privatisering in de verschillende gemeenten vorm is gegeven.
3. Onderzoek welke sport- en sociaal-culturele accommodaties in de verschillende kernen in de toekomst levensvatbaar zijn tegen de achtergrond van de demografische ontwikkeling en veranderend gedrag.
4. Maak een afweging van voorzieningen met een gemeentebrede of bovenregionale uitstraling die gewenst zijn en bepaal in welke kern die het beste ontwikkeld kunnen worden.
5. Zorg voor een goed proces waarbij de vrijwilligers, professionals en besturen actief betrokken zijn. Zij vormen de kurk waarop het brede aanbod aan accommodaties drijft en kunnen ook realistisch kijken naar toekomstige kansen en beperkingen.

6 Nawoord

Conform artikel 3.6 van de Verordening Rekenkamercommissie Land van Cuijk is het rapport voor ambtelijk hoor en wederhoor aangeboden. De ambtelijke opmerkingen hebben geleid tot enkele feitelijke/redactionele aanvullingen/aanpassingen in de eindtekst van het rapport. De bestuurlijke reacties zijn als bijlage in dit rapport opgenomen.

7 Bijlagen

7.1 BIJLAGE 1: Beleidsteksten college-/bestuursprogramma 's gemeenten

Boxmeer

In het coalitieakkoord 2018 – 2022 van Boxmeer staat op blz. 8 onder kopje leefbaarheid:

- *Gestreefd wordt naar eigentijdse en op de behoefte afgestemde (multifunctionele) accommodaties in onze gemeente. Een concreet voorbeeld hiervan is aan de orde in Sambeek. Maar ook voor de aanwezigheid en het behoud van (basis)scholen, sportvoorzieningen of ontmoetingsplaatsen in de kern of wijk.*

De gemeente Boxmeer heeft kennelijk niet het voornemen een beleidsnota op te stellen. De tekst in de begroting 2020 luidt:

- *"Wat willen we bereiken? Zoveel mogelijk inwoners van Boxmeer aan sport en bewegen te laten doen. Wat gaan we daarvoor doen? Participatie in "Doejemee met Sjors " waarbij jongeren op een laagdrempelige manier in aanraking komen met sportverenigingen. Participatie in het regionale loket Uniek Sporten voor Boxmeer /Land van Cuijk uitgevoerd door Stichting Doejemee. Verstrekken waarderingssubsidies voor jeugdleden (sport)".*

Cuijk

In het coalitieprogramma 2018 - 2022 van Cuijk staat op blz. 7:

- *Als gemeente moeten wij de verenigingen faciliteren en ondersteunen. Dat gebeurt door het beschikbaar stellen en in stand houden van accommodaties, maar ook door het verstrekken van subsidies.*
- *Met sport- en cultuurorganisaties gaan wij in gesprek om duurzame langetermijnperspectieven te ontwikkelen om verenigingen ook voor de toekomst vitaal te houden.*
- *De gemeente Cuijk beschikt over een recente beleidsnota waarin de kaders zijn opgenomen voor het sportbeleid in het algemeen en de accommodaties in het bijzonder.*

Grave

In het bestuursprogramma 2018 - 2022 van Grave staat op blz. 6:

- *Sport is een manier om lichamelijk en geestelijk gezond te blijven/te worden. Het verenigingsleven heeft een grote sociale component. Daarom hoort een sport een integraal onderdeel te zijn in onze inclusieve samenleving. De gemeente werkt proactief mee aan eventuele samenwerkings- en fusieprocessen van (sport)verenigingen als dit bijdraagt aan een inclusieve samenleving.*

De gemeente Grave heeft het voornemen een nieuwe sportnota op te stellen. In de begroting 2020 staat

- *"dat uitvoering wordt gegeven aan de nieuwe sport- en beweegnota, waarbij extra aandacht is voor vitale sportverenigingen, accommodaties en de positie van sporten en bewegen binnen het sociaal domein".*

Mill en Sint Hubert

Het coalitieprogramma 2018 - 2022 van Mill en Sint Hubert, vermeldt op blz. 16 onder het kopje "Het dorpshuis van de toekomst":

- *In de komende bestuursperiode geven wij verder invulling aan de nota Toekomstbestendige Gemeenschapsaccommodaties. Hierbij streven wij in elke kern of wijk naar het zoveel mogelijk concentreren van belangrijke voorzieningen in één gebouw, om de bezetting te optimaliseren en de kosten van bijvoorbeeld energie en onderhoud te verlagen. Aangezien één van de doelstellingen is dat alle inwoners blijven meedoen aan het maatschappelijk leven, willen we in de gemeenschapsaccommodaties ook mogelijkheden bieden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.*

Ook de gemeente Mill en Sint Hubert heeft het voornemen een nieuwe sportnota op te stellen. In de begroting 2020 staat

- *"dat uitvoering wordt gegeven aan de nieuwe sport- en beweegnota, waarbij extra aandacht is voor vitale sportverenigingen, accommodaties en de positie van sporten en bewegen binnen het sociaal domein".*

Sint Anthonis

In het coalitieprogramma 2018 – 2022 van Sint Anthonis staat op blz. 7 onder het kopje Basisvoorzieningen:

- *Basisvoorzieningen Wij zijn van mening dat de gemeente de verantwoordelijkheid draagt voor de instandhouding van de basisvoorzieningen op het gebied van sport en cultuur waarbij het uitgangspunt een deugdelijke exploitatie is, op weg naar zelfsturing.*

En op blz. 9 van het coalitieprogramma staat:

- *Cultuur en innovatie We zien sport, cultuur en kunst als een verbindend element binnen onze gemeenschappen. Het is belangrijk in de dorpsnetwerken en zorgt voor sociale cohesie.*

De gemeente Sint Anthonis heeft niet het voornemen een beleidsnota op te stellen. De tekst in de begroting 2020 luidt:

- *"Wat willen we bereiken? Zoveel mogelijk inwoners van Boxmeer aan sport en bewegen te laten doen. Wat gaan we daarvoor doen? Participatie in "Doejemee met Sjors " waarbij jongeren op een laagdrempelige manier in aanraking komen met sportverenigingen. Participatie in het regionale loket Uniek Sporten voor Boxmeer /Land van Cuijk uitgevoerd door Stichting Doejemee. Verstrekken waarderingssubsidies voor jeugdleden (sport)".*

7.2 BIJLAGE 2: Overzicht beleidsnota's gemeenten

Boxmeer

- Nota sociaal-culturele voorzieningen 2001
- CultuurRijk Boxmeer, nota Kunst- en cultuurbeleid 2007-2015

Cuijk

- Sport- en beweegnota Heel Cuijk Beweegt 2020
- Cultuurvisie 2020-2024, 2019
- Beleidsnota gemeentelijke accommodaties Cuijk 2011

Grave

- Kadernota Beheer en exploitatie gemeenschapsaccommodaties 2010

Mill en Sint Hubert

- Beleidsnota Op weg naar toekomstbestendige gemeenschapsaccommodaties gemeente Mill en Sint Hubert 2018-2022

Sint Anthonis

- Geen

7.3 BIJLAGE 3: Overzicht accommodaties naar kerngrootte

Legenda	< 2.500 inwoners	2.500 < 10.000	> 10.000 inw.	Sportacc.	Culturele acc.

Gem.	Kern	Inwoner	Categorie	Naam accommodatie
Cuijk	Linden	270	Gemeenschapshuis	De Burcht
Cuijk	Sint Agatha	500	Gemeenschapshuis	De Agaat
Cuijk	Sint Agatha	500	Gymzaal	MFA De Agaat
Cuijk	Sint Agatha	500	Overig	Crossclub Cuijk
Cuijk	Sint Agatha	500	sportpark	Sportpark Veldzicht
Boxmeer	Holthees	530	Gemeenschapshuis	De Blokhut
Boxmeer	Holthees	530	Gymzaal	Sint Jozef
Boxmeer	Holthees	530	Sportpark	Sportpark De Halt
St. Anth.	Ledeacker	605	Gemeenschapshuis	t Dorpshuus
St. Anth.	Ledeacker	605	Sportpark	Sportpark De Laan
St. Anth.	Westerbeek	655	Gemeenschapshuis	De Schans
St. Anth.	Westerbeek	655	Gymzaal	Gymzaal Westerbeek
St. Anth.	Westerbeek	655	Sportpark	Geen naam (bekend)
Boxmeer	Vortum-Mullen	675	Gymzaal	Sint Anna
St. Anth.	Stevensbeek	700	Gemeenschapshuis	t Stekske
Sint Antho	Landhorst	700	Gemeenschapshuis	De Stek
St. Anth.	Landhorst	700	Gymzaal	Gymzaal Landhorst
St. Anth.	Stevensbeek	700	Gymzaal	Gymzaal Stevensbeek
St. Anth.	Stevensbeek	700	Overig	Radiocircuit Stevensbeek
St. Anth.	Stevensbeek	700	Overig	Blokhut Stevensbeek
St. Anth.	Landhorst	700	Sportpark	Geen naam (bekend)
St. Anth.	Stevensbeek	700	Sportpark	Sportpark Stevensbeek
St. Anth.	Landhorst	700	Tennispark	Geen naam (bekend)
St. Anth.	Stevensbeek	700	Tennispark	Sportpark Stevensbeek
Boxmeer	Vortum-Mullen	713	Gemeenschapshuis	Knillus
Boxmeer	Maashees	890	Gemeenschapshuis	Maashees
Boxmeer	Maashees	890	Sporthal	Sportzaal De Zevensprong
Mill en Sin	Wilbertoord	1075	Gemeenschapshuis	De Wilg
Mill	Wilbertoord	1075	Gymzaal	sportzaal D`n Turf
Mill	Wilbertoord	1075	Sportpark	Sportpark De Binding
Mill	Wilbertoord	1075	Tennispark	TVW`84
Grave	Gassel	1170	Gemeenschapshuis	De Viersprong
Grave	Gassel	1170	Gymzaal	De Viersprong
Grave	Gassel	1170	Sportpark	Oude Kamp
Grave	Escharen	1175	Gemeenschapshuis	Dorpshuus Escharen
Grave	Escharen	1175	Gymzaal	`t Dorpshuus
Grave	Escharen	1175	Paarden/ponysport	Ruitersport 't Raamdal
Grave	Escharen	1175	Sportpark	Kranenhof
Grave	Escharen	1175	Tennispark	Sportpark TV Esteren
Cuijk	Vianen	1305	Gemeenschapshuis	t Akkertje
Cuijk	Vianen	1305	Gymzaal	Gymzaal Wel nie toch
Cuijk	Vianen	1305	Overig	Hondensportaccom.
Cuijk	Vianen	1305	paarden-ponysport	Ruitersportaccom. Cuijk
Cuijk	Vianen	1305	Sportpark	Sportpark Vianen
Cuijk	Vianen	1305	sportpark	Tennispark Fair Play
Grave	Velp	1410	Gemeenschapshuis	Ons Trefpunt
Grave	Velp	1410	Gymzaal	Verrekijker
Grave	Velp	1410	Sportpark	Kranenhof
Grave	Velp	1410	Tentoonstellingen	Kerkje Velp
Mill	Sint Hubert	1425	Gemeenschapshuis	De Jachthoorn
Mill	Sint Hubert	1425	Gymzaal/ overig	De Jachthoorn
Mill	Sint Hubert	1425	Sportpark	Het Breexel
Mill	Sint Hubert	1425	Tennispark	Tennisclub Sint Hubert
Boxmeer	Rijkevoort	1665	Gemeenschapshuis	Dorpshuis De Poel
Boxmeer	Rijkevoort	1665	Sporthal	Sportzaal De Schutsboom
Boxmeer	Rijkevoort	1665	Sportpark	Sportpark Kampzicht
Boxmeer	Rijkevoort	1665	Tennispark	Tennispark Rijkevoort
Cuijk	Beers	1690	Gemeenschapshuis	Het Trefpunt
Cuijk	Beers	1690	paarden-ponysport	Ruitersportaccom. Beers
Cuijk	Beers	1690	Sporthal	Sporthal De Kloosterhof
Cuijk	Beers	1690	Sportpark	Sportpark de Calbroek
Cuijk	Beers	1690	Sportpark	Play Back
Boxmeer	Sambeek	1750	Gemeenschapshuis	De Elsenhof
Boxmeer	Sambeek	1750	Sporthal	Warandahal
Boxmeer	Sambeek	1750	Sportpark	Sportpark Sambeek
Boxmeer	Sambeek	1750	Tennispark	Tennispark Sambeek
Boxmeer	Beugen	1840	Gemeenschapshuis	Het Kruispunt
St. Anth.	Oploo	1840	Gemeenschapshuis	De Oude Heerlijkheid
St. Anth.	Oploo	1840	Gymzaal	Gymzaal Vitaplo
Boxmeer	Beugen	1840	Jeugdaccomodatie	Jeugdhuis Beugen
St. Anth.	Oploo	1840	Overig	Watermolen Oploo
Boxmeer	Beugen	1840	Sporthal	De Slaterthal
St. Anth.	Oploo	1840	Sporthal/zaal	Sportzaal D'n Oploop
Boxmeer	Beugen	1840	Sportpark	Sportpark de Slatert
St. Anth.	Oploo	1840	Sportpark	Sportpark Het Domein
Boxmeer	Beugen	1840	Tennispark	Tennispark Beugen
St. Anth.	Oploo	1840	Tentoonstellingen	De Heemschuur
St. Anth.	Oploo	1840	Theater	Avonturenpark Oploo
Mill	Langenboom	2255	Gemeenschapshuis	De Wis
Mill	Langenboom	2255	Gymzaal/ overig	De Wis
Mill	Langenboom	2255	Paarden/ponysport	Hippos
Mill	Langenboom	2255	Sportpark	Sportpark SES Langenboom
Mill	Langenboom	2255	Tennispark	TC Langenboom
Boxmeer	Oeffelt	2370	Gemeenschapshuis	De Kleppenburg
Boxmeer	Oeffelt	2370	Jongerencentrum	Mannekino
Boxmeer	Oeffelt	2370	Sporthal	Sporthal Meercamp
Boxmeer	Oeffelt	2370	Sportpark	Sportpark Hogehoek
Boxmeer	Vierlingsbeek	2665	Gemeenschapshuis	Joffershof
Boxmeer	Vierlingsbeek	2665	Gymzaal	Laurentiushof
Boxmeer	Vierlingsbeek	2665	Jongerencentrum	Gryphus
Boxmeer	Vierlingsbeek	2665	Sportpark	Sportpark Soetendaal
Boxmeer	Vierlingsbeek	2665	Tennispark	Tennispark De Mortel
Cuijk	Haps	2830	Gemeenschapshuis	Steunpunt Mariagaarde
Cuijk	Haps	2830	Jeugdaccommodatie	De Kuip
Cuijk	Haps	2830	Overig	Visvijver Kampse Plas
Cuijk	Haps	2830	paarden-ponysport	Ruiterhal De Kamp
Cuijk	Haps	2830	Sporthal	Sporthal de Stappert
Cuijk	Haps	2830	Sportpark	Sportpark de Berkte
Cuijk	Haps	2830	sportpark	Tennispark de Zoetsmeer
St. Anth.	Wanroij	2950	Bibliotheek	KC De Sprong
St. Anth.	Wanroy	2950	Gemeenschapshuis	t Wapen van Wanroij
St. Anth.	Wanroij	2950	Overig	Geen naam (bekend)
St. Anth.	Wanroij	2950	Sporthal/zaal	Sporthal De Hoepel
St. Anth.	Wanroij	2950	Sportpark	Sportpark De Kwik
St. Anth.	Wanroij	2950	Tennispark	Geen naam (bekend)
Boxmeer	Overloon	3905	Gemeenschapshuis	De Pit
Boxmeer	Overloon	3905	Gymzaal	Josefschool
Boxmeer	Overloon	3905	Jeugdaccomodatie	Blokhut
Boxmeer	Overloon	3905	Sporthal	Sporthal Raaijhal
Boxmeer	Overloon	3905	Sportpark	Sportpark De Raay
St. Anth.	Sint Anthonis	4093	Bibliotheek	MFA Oelbroeck
St. Anth.	Sint Anthonis	4093	MFA/Brede school	Oelbroeck
St. Anth.	Sint Anthonis	4093	Overig	Geen naam (bekend)
St. Anth.	Sint Anthonis	4093	Overig	blokhut "De Hoefse Hut"
St. Anth.	Sint Anthonis	4093	Paarden-ponysport	Geen naam (bekend)
St. Anth.	Sint Anthonis	4093	Sporthal/zaal	Activiahal
Mill	Mill	6050	Gemeenschapshuis	De Wester
Mill	Mill	6050	Gymzaal/ overig	De Wester
Mill	Mill	6050	Hengelsport	Het Kanaal
Mill	Mill	6050	MFA/Bibl./Podium	Myllesweerd
Mill	Mill	6050	Overig	Amicitia (wandelsport)
Mill	Mill	6050	Paarden/ponysport	De Vrije stap
Mill	Mill	6050	Sporthal	Sporthal De Looierij
Mill	Mill	6050	Sportpark	Hockey Club Mill
Mill	Mill	6050	Sportpark	Miko`76
Mill	Mill	6050	Sportpark	Sportcomplex RKSV Juliana
Mill	Mill	6050	Tennispark	Topio
Grave	Grave	8728	Bibliotheek	Bibliotheek Grave
Grave	Grave	8728	Gemeenschapshuis	Catharinahof
Grave	Grave	8728	Gemeenschapshuis	De Esterade
Grave	Grave	8728	Gymzaal	Laco Sportcentrum
Grave	Grave	8728	Museum	Carillontoren
Grave	Grave	8728	Museum	De Hampoort (Gr. museum)
Grave	Grave	8728	Overig	Grave Superieur
Grave	Grave	8728	Sporthal/zwembad	Laco Sportcentr./zwembad
Grave	Grave	8728	Sportpark	Sportpark HC Grave
Grave	Grave	8728	Sportpark	Bikkelkamp
Grave	Grave	8728	Tennispark	Sportpark THOS
Grave	Grave	8728	Tentoonstellingen	De Hampoort (Cloveniers)
Boxmeer	Boxmeer	12390	Gemeenschapshuis	Morgenster
Boxmeer	Boxmeer	12390	Gemeenschapshuis	De Driewiek
Boxmeer	Boxmeer	12390	Gymzaal	Weijer
Boxmeer	Boxmeer	12390	Gymzaal	SBO Palet
Boxmeer	Boxmeer	12390	Gymzaal	De Peppels
Boxmeer	Boxmeer	12390	Gymzaal	Elzendaalcollege
Boxmeer	Boxmeer	12390	Gymzaal	Metameer
Boxmeer	Boxmeer	12390	MFA/Theater/bibliotl	De Weijer
Boxmeer	Boxmeer	12390	Museum	Gemeentelijk Museum
Boxmeer	Boxmeer	12390	Sporthal/zwembad	Sportcentrum 't Hoogkoor
Boxmeer	Boxmeer	12390	Sportpark	Sportpark de Brest
Boxmeer	Boxmeer	12390	Sportpark	Sportterrein De Sloot
Boxmeer	Boxmeer	12390	Sportpark	Sportpark Pelzer
Boxmeer	Boxmeer	12390	Tennispark	Tennispark Boxmeer
Cuijk	Cuijk	17940	Bibliotheek	Bibliotheek Cuijk
Cuijk	Cuijk	17940	Gemeenschapshuis	De Nielt
Cuijk	Cuijk	17940	Gemeenschapshuis	De Valuwe
Cuijk	Cuijk	17940	Gemeenschapshuis	Den Oeiep
Cuijk	Cuijk	17940	Gemeenschapshuis	Doehuis
Cuijk	Cuijk	17940	Gemeenschapshuis	Het Pakhuis
Cuijk	Cuijk	17940	Gemeenschapshuis	t Fort
Cuijk	Cuijk	17940	Gymzaal	Gymzaal Dassenburcht
Cuijk	Cuijk	17940	Gymzaal	Gymastieklokaal Startblok
Cuijk	Cuijk	17940	Gymzaal	Gymzaal Lavendel
cuijk	Cuijk	17940	Gymzaal	Gymzaal Merletcollege
Cuijk	Cuijk	17940	Gymzaal	t Zaaltje
Cuijk	Cuijk	17940	Jeugdaccommodatie	C-You
Cuijk	Cuijk	17940	Jeugdaccommodatie	Blokhut
Cuijk	Cuijk	17940	Museum	Ceuclum
Cuijk	Cuijk	17940	Overig	Blokhut Scouting
Cuijk	Cuijk	17940	Sporthal/zwembad	Laco sportcentrum Cuijk
Cuijk	Cuijk	17940	Sportpark	De Groenendijkse Kampen
Cuijk	Cuijk	17940	sportpark	Graaf Herman
Cuijk	Cuijk	17940	sportpark	Amicale
Cuijk	Cuijk	17940	Tentoonstellingen	Cuijks Archief
Cuijk	Cuijk	17940	Tentoonstellingen	Maasstraat 17
Cuijk	Cuijk	17940	Tentoonstellingen/m	't Pakhuis
Cuijk	Cuijk	17940	Theater	Schouwburg Cuijk

7.4 BIJLAGE 4: Accommodaties per gemeente

7.4.1 Accommodaties in de gemeente Boxmeer

Kern	Categorie	Naam accommodatie	Eigendom	Beheer	Onderhoud groot	Onderhoud klein
Beugen	Gemeenschapshuis	Het Kruispunt	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Boxmeer	Gemeenschapshuis	De Driewiek	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Boxmeer	Gemeenschapshuis	Morgenster	Gemeentelijk	Onderneming	Gemeente	Gemeente
Holthees	Gemeenschapshuis	De Blokhut	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Rijkevoort	Gemeenschapshuis	Dorpshuis De Poel	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Sambeek	Gemeenschapshuis	De Elsenhof	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Vierlingsbeek	Gemeenschapshuis	Joffershof	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Oeffelt	Gemeenschapshuis	De Kleppenburg	stichting	Stichting	Beheerder	Beheerder
Overloon	Gemeenschapshuis	De Pit	stichting	Stichting	Beheerder	Beheerder
Vortum-Mullem	Gemeenschapshuis	Knillus	stichting	Stichting	Beheerder	Beheerder
Maashees	Gemeenschapshuis	Maashees	Vereniging	Vereninging	Beheerder	Beheerder
Boxmeer	Gymzaal	Weijer	Stichting	Stichting	Gemeente	Stichting
Boxmeer	Gymzaal	SBO Palet	Stichting	Stichting	Stichting	Stichting
Boxmeer	Gymzaal	De Peppels	Stichting	Stichting	Stichting	Stichting
Holthees	Gymzaal	Sint Jozef	Stichting	Stichting	Stichting	Stichting
Overloon	Gymzaal	Josefschool	Stichting	Stichting	Stichting	Stichting
Vierlingsbeek	Gymzaal	Laurentiushof	Stichting	Stichting	Stichting	Stichting
Vortum-Mullem	Gymzaal	Sint Anna	Stichting	Stichting	Stichting	Stichting
Boxmeer	Gymzaal	Elzendaalcollege	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Boxmeer	Gymzaal	Metameer	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Beugen	Jeugdaccomodatie	Jeugdhuis Beugen	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Overloon	Jeugdaccomodatie	Blokhut	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Oeffelt	Jongerencentrum	Mannekino	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Vierlingsbeek	Jongerencentrum	Gryphus	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Boxmeer	MFA/Theater/bibliotl	De Weijer	Gemeentelijk	Onderneming	Gemeente	Onderneming
Boxmeer	Museum	Museum Gemeente Boxm.	Congregatie	Stichting	Congregatie	Stichting
Beugen	Sporthal	De Slaterthal	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	Vereniging
Maashees	Sporthal	Sportzaal De Zevensprong	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	Beheerder
Oeffelt	Sporthal	Sporthal Meercamp	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Stichting
Overloon	Sporthal	Sporthal Raaijhal	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Stichting
Rijkevoort	Sporthal	Sportzaal De Schutsboom	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Stichting
Boxmeer	Sporthal	Sportcentrum 't Hoogkoor	Onderneming	Onderneming	Onderneming	Onderneming
Sambeek	Sporthal	Warandahal	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Stichting
Beugen	Sportpark	Sportpark de Slatert	Gemeentelijk	Stichting	Stichting	Stichting
Boxmeer	Sportpark	Sportpark de Brest	Gemeentelijk	Stichting	Stichting	Stichting
Boxmeer	Sportpark	Sportterrein De Sloot	Gemeentelijk	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Boxmeer	Sportpark	Sportpark Pelzer	Gemeentelijk	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Holthees	Sportpark	Sportpark De Halt	Gemeentelijk	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Oeffelt	Sportpark	Sportpark Hogehoek	Gemeentelijk	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Overloon	Sportpark	Sportpark De Raay	Gemeentelijk	Stichting	Stichting	Stichting
Rijkevoort	Sportpark	Sportpark Kampzicht	Gemeentelijk	Stichting	Stichting	Stichting
Sambeek	Sportpark	Sportpark Sambeek	Gemeentelijk	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Vierlingsbeek	Sportpark	Sportpark Soetendaal	Gemeentelijk	Stichting	Stichting	Stichting
Beugen	Tennispark	Tennispark Beugen	Gemeentelijk	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Boxmeer	Tennispark	Tennispark Boxmeer	Gemeentelijk	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Rijkevoort	Tennispark	Tennispark Rijkevoort	Gemeentelijk	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Sambeek	Tennispark	Tennispark Sambeek	Gemeentelijk	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Vierlingsbeek	Tennispark	Tennispark De Mortel	Gemeentelijk	Stichting	Stichting	Stichting

Buitensportaccommodaties in Boxmeer[12]

De kern Boxmeer beschikt over de buitensportaccommodaties De Sloot (2 kunstgras hockeyvelden), Pelzer (7 voetbalvelden) en De Brest (1 honkbalveld en 1 atletiekbaan). De dorpen Overloon, Vierlingsbeek, Oeffelt, Beugen, Sambeek en Rijkevoort hebben een sportpark en een tennispark. Daarnaast beschikt de kern Holthees nog over een beperkte voetbalaccommodatie. De buitensportaccommodatie in Vierlingsbeek is ook bedoeld voor Maashees. Op basis van een beleidsnota uit 2001 zijn al deze accommodaties geprivatiseerd. Met iedere vereniging afzonderlijk is een beheerscontract voor 30 jaar afgesloten, waarbij het beheer en onderhoud is overgedragen aan de gebruikers of een aparte stichting. Deze verenigingen en stichtingen krijgen van de gemeente een jaarlijkse instandhoudingssubsidie. Daarnaast ontvangen zij een compensatie voor OZB.

[12] Naast de opgenomen accommodaties zijn er in Boxmeer ook “overige” accommodaties voor motorcross, hondensport, hengelsport etc. Deze zijn niet in de eerste inventarisatie opgenomen. Dat heeft geen gevolgen voor de conclusies van het rapport.

Binnensportaccommodaties in Boxmeer

In de kern Boxmeer staat het sportcentrum 't Hoogkoor. Deze accommodatie is eigendom van en wordt geëxploiteerd door Optisport Boxmeer B.V. De gemeente verleent een jaarlijkse exploitatiebijdrage (in 2020 € 208.965). De turnhal binnen 't Hoogkoor is in eigendom en onderhoud van de gemeente.
Vijf van de zes kerkdorpen hebben een sporthal. Deze zijn eigendom van de gemeente, maar het beheer is overgedragen aan een stichting. De gemeente is verantwoordelijk voor het groot onderhoud. Het kleine dagelijkse onderhoud is voor rekening van de beheerstichting. De sportzaal in Maashees is tevens bedoeld voor het dorp Vierlingsbeek.
Naast deze sporthallen/-zalen zijn er ook gymnastieklokalen. Deze zijn primair voor het onderwijs (lichamelijke opvoeding) en zijn juridisch eigendom van de verschillende schoolbesturen. Sportverenigingen maken ook gebruik van gymnastieklokalen en betalen hiervoor een huurvergoeding aan de schoolbesturen.

Sociaal culturele accommodaties in Boxmeer

De kern Boxmeer heeft met de Weijer een centrale accommodatie waarbinnen diverse culturele functies samenkomen. De bibliotheek is er gehuisvest en er is een kleine theaterzaal met een gevarieerd aanbod van toneel, cabaret, film en muziek. Er is ook zalenverhuur. De Weijer bevat ook een theatercafé/restaurant. Het geheel is eigendom van de gemeente en wordt geëxploiteerd door een onderneming.
In het kasteel/klooster in Boxmeer is een gemeentelijk museum gevestigd met een cultuurhistorische collectie, beheerd door een stichting.
In alle dorpen zijn gemeenschapshuizen. Vier accommodaties in kleine kernen behoren toe aan een stichting of vereniging die ook beheer en onderhoud verzorgt. Daarnaast zijn er zeven gemeenschapshuizen en vier jeugdaccommodaties die eigendom zijn van de gemeente die ook het groot onderhoud verzorgt. Beheer en klein onderhoud zijn geprivatiseerd.

7.4.2 Accommodaties in de gemeente Sint Anthonis

Kern	Categorie	Naam accommodatie	Eigendom	Beheer	Onderhoud groot	Onderhoud klein
Wanroij	Bibliotheek	KC De Sprong	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Sint Anthonis	Bibliotheek	MFA Oelbroeck	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Ledeacker	Gemeenschapshuis	t Dorpshuus	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Westerbeek	Gemeenschapshuis	De Schans	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Stevensbeek	Gemeenschapshuis	t Stekske	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Landhorst	Gemeenschapshuis	De Stek	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Oploo	Gemeenschapshuis	De Oude Heerlijkheid	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Wanroy	Gemeenschapshuis	t Wapen van Wanroij	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Westerbeek	Gymzaal	Gymzaal Westerbeek	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Landhorst	Gymzaal	Gymzaal Landhorst	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Stevensbeek	Gymzaal	Gymzaal Stevensbeek	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Oploo	Gymzaal	Gymzaal Vitaplo	Stichting	Stichting	Beheerder	Beheerder
Sint Anthonis	MFA/Brede school	Oelbroeck	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder+gem.
Stevensbeek	Overig	Radiocircuit Stevensbeek	Gemeentelijk	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Oploo	Overig	Watermolen Oploo	Gemeentelijk	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Sint Anthonis	Overig	Geen naam (bekend)	Gemeentelijk	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Stevensbeek	Overig	Blokhut Stevensbeek	Stichting	Stichting	Beheerder	Beheerder
Wanroij	Overig	Geen naam (bekend)	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Sint Anthonis	Overig	blokhut "De Hoefse Hut"	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Sint Anthonis	Paarden-ponysport	Geen naam (bekend)	Gemeentelijk	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Oploo	Sporthal/zaal	Sportzaal D'n Oploop	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Wanroij	Sporthal/zaal	Sporthal De Hoepel	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Sint Anthonis	Sporthal/zaal	Activiahal	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Stevensbeek	Sportpark	Sportpark Stevensbeek	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	Beheerder
Ledeacker	Sportpark	Sportpark De Laan	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente/beheer	Beheerder
Oploo	Sportpark	Sportpark Het Domein	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente/beheer	Beheerder
Wanroij	Sportpark	Sportpark De Kwik	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente/beheer	Beheerder
Westerbeek	Sportpark	Geen naam (bekend)	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Landhorst	Sportpark	Geen naam (bekend)	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	Beheerder
Stevensbeek	Tennispark	Sportpark Stevensbeek	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente/beheer	Beheerder
Wanroij	Tennispark	Geen naam (bekend)	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Landhorst	Tennispark	Geen naam (bekend)	Vereniging	Vereniging	Gemeente/beheer	Beheerder
Oploo	Tentoonstellingen	De Heemschuur	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Oploo	Theater	Avonturenpark Oploo	Gemeentelijk	Stichting	Beheerder	Beheerder

Buitensportaccommodaties in Sint-Anthonis
Sint Anthonis bestaat uit zeven kernen (Sint Anthonis, Ledeacker, Wanroij, Oploo, Stevensbeek, Landhorst en Westerbeek). Al deze kernen hebben een sportpark dat voornamelijk in gebruik is voor voetbal.
De ondergrond van de velden en de gebouwen (kleedkamers, kantine e.d.) is, met uitzondering van het sportpark Westerbeek en het tenniscomplex in Wanroy, eigendom van de gemeente.
De gebouwen (kleedkamers) zijn in 2018 "om niet" overgedragen aan de verenigingen (behalve in Landhorst) en daarbij is een recht van opstal gevestigd. De gemeente is alleen nog verantwoordelijk voor het onderhoud van de velden, parkeerterreinen, verlichting e.d.
Voor het gebruik van de velden betalen de voetbalverenigingen een huur van € 1.013,-- (prijspeil 2018) per veld.

Het sportpark Westerbeek is volledig geprivatiseerd en wordt geëxploiteerd door de dorpscoöperatie.
De gemeente heeft hier geen enkele bemoeienis mee.

De gemeente beschikt over drie tennisparken waarvoor hetzelfde geldt als voor de voetbalvelden. Onderhoud van de tennisbanen door de gemeente; eigendom, onderhoud en beheer van de gebouwen door de verenigingen, behalve in Wanroy waar het tenniscomplex volledig geprivatiseerd is. Wel hebben twee verenigingen zelf één of meerdere tennisbanen aangelegd en deze worden door hen onderhouden.

Binnensportaccommodaties in Sint-Anthonis
Voor de binnensport geldt dat naast de kern Sint Anthonis de kerkdorpen Wanroij en Oploo een sporthal/-zaal hebben. Deze is eigendom van de gemeente, die zowel het groot als klein onderhoud voor haar rekening neemt. Ook het beheer van deze drie hallen vindt plaats door de gemeente. De gebruikers betalen een huur aan de gemeente.

De horeca in de hallen in Sint Anthonis en Wanroij wordt verpacht. De sportzaal in Oploo (D'n Oploop) heeft geen horecavoorziening.

Naast deze sporthallen/-zalen zijn er ook gymnastieklokalen in de drie kernen Landhorst, Stevensbeek en Westerbeek. Deze lokalen zijn primair gebouwen ten behoeve van onderwijs (lichamelijke opvoeding). Ze zijn eigendom van de gemeente, die ook het beheer en onderhoud verzorgt. Sportverenigingen die gebruik maken van deze gymnastieklokalen betalen hiervoor een huurvergoeding aan de gemeente.

Alleen de gymzaal (Vitaplo) in Oploo is in eigendom en in beheer bij een stichting. Deze stichting ontvangt van de gemeente een instandhoudingssubsidie van €8.000.

Sociaal-culturele accommodaties in Sint-Anthonis
In alle dorpen zijn gemeenschapshuizen die in bezit en onderhoud bij de gemeente zijn. In de kern Sint Anthonis is de MFA Oelbroeck bedoeld als ontmoetingscentrum voor het dorp. In Oelbroeck zitten de bibliotheek en een brede school. Ook vinden verenigingen hier hun thuisbasis. In 2019 is er stevige discussie in het dorp en in de politieke gevoerd over de toekomst van de accommodatie en de randvoorwaarden die daarvoor nodig zijn. Inmiddels wordt de accommodatie verbouwd. De verantwoordelijkheid voor het gebouw is verdeeld tussen de stichting en de gemeente.

Biblioplus heeft ook een vestiging in een KC (kindcentrum) in Wanroy.
In Oploo is een openluchttheater in het "avonturenpark". Ook dat is eigendom van de gemeente, maar wordt middels erfpacht beheerd en onderhouden door een stichting.

7.4.3 Accommodaties in de gemeente Grave

Kern	Categorie	Naam accommodatie	Eigendom	Beheer	Onderhoud groot	Onderhoud klein
Grave	Bibliotheek	Bibliotheek Grave	Stichting	Stichting	Beheerder	Beheerder
Escharen	Gemeenschapshuis	Dorpshuus Escharen	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Velp	Gemeenschapshuis	Ons Trefpunt	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Grave	Gemeenschapshuis	De Esterade	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Grave	Gemeenschapshuis	Catharinahof	Onderneming	Onderneming	Brabant Zorg	Brabant Zorg
Gassel	Gemeenschapshuis	De Viersprong	Stichting	Stichting	Beheerstichting	Beheerstichting
Escharen	Gymzaal	`t Dorpshuus	Gemeentelijk	stichting	Gemeente	Beheerder
Velp	Gymzaal	Verrekijker	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Grave	Gymzaal	Laco Sportcentrum	Onderneming	Onderneming	Onderneming	Onderneming
Gassel	Gymzaal	De Viersprong	Stichting	Stichting	Stichting	Stichting
Grave	Museum	De Hampoort (Graafs muse	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Grave	Museum	Carillontoren	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Grave	Overig	Grave Superieur	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Verenging
Escharen	Paarden/ponysport	Ruitersportterein 't Raamda	Stichting	Stichting	Vereniging	Verenging
Grave	Sporthal	Laco Sportcentrum en zwem	Onderneming	Onderneming	Onderneming	Onderneming
Gassel	Sportpark	Oude Kamp	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Verenging
Escharen	Sportpark	Kranenhof	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Verenging
Velp	Sportpark	Kranenhof	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Verenging
Grave	Sportpark	Sportpark HC Grave	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Verenging
Grave	Sportpark	Bikkelkamp	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Verenging
Escharen	Tennispark	Sportpark TV Esteren	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Verenging
Grave	Tennispark	Sportpark THOS	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Verenging
Velp	Tentoonstellingen	Kerkje Velp	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Grave	Tentoonstellingen	De Hampoort (Cloveniers)	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder

Buitensportaccommodaties in Grave
Drie sportvelden (GVV'57, Estria en SVC'68) werden alleen gebruikt voor voetbal en waren volledig geprivatiseerd. De grond was in erfpacht uitgegeven. De voetbalverenigingen kregen een jaarlijkse subsidie om het onderhoud te bekostigen. Inmiddels zijn deze drie voetbalverenigingen gefuseerd en is alleen het sportpark Kranenhof "thuishaven" van de nieuwe vereniging EGS.
De nieuwe vereniging wordt volledig eigenaar van het nieuwe sportpark Kranenhof en ontvangt geen jaarlijkse instandhoudingssubsidie meer. De gemeente heeft de jaarlijkse instandhoudingsubsidie "gekapitaliseerd" en in één keer (€4.153.510) aan de nieuwe vereniging uitbetaald. De gemeente heeft de juridische afspraken vastgelegd in verschillende overeenkomsten.

Eén vereniging, de voetbalvereniging Gassel, blijft zelfstandig. De vereniging is en blijft eigenaar van het sportpark Oude Kamp en ontvangt van de gemeente een jaarlijkse instandhoudingssubsidie (voor 2020: €21.502). De grond blijft eigendom van de gemeente en is op basis van erfpacht uitgegeven waarvoor een jaarlijkse symbolische vergoeding aan de gemeente wordt betaald.

Grave telt twee tennisverenigingen (TV Esteren en THIOS). De tennisbanen zijn volledig geprivatiseerd. Zowel de grond als de kleedaccommodaties, de kantine en de verlichting zijn eigendom van de verenigingen. De gemeente heeft geen enkele bemoeienis met het beheer en onderhoud. De tennisverenigingen krijgen, in tegenstelling tot de veldsportverenigingen geen instandhoudingssubsidie.

Binnensportaccommodaties in Grave
De belangrijkste binnensportaccommodatie wordt beheerd door Laco Grave BV en is vergelijkbaar met de constructie in Cuijk. De gemeente verleent een jaarlijkse subsidie (€ 277.905 voor 2020).

De gemeente heeft drie gymnastieklokalen waarvan er twee eigendom zijn van de gemeente en één (De Viersprong in de kern Gassel) eigendom is van een stichting.
Eén gymnastieklokaal (Escharen) is in beheer bij een aparte beheerstichting en de andere (De Verrekijker in Velp) maakt onderdeel uit van de Brede School.

Sociaal-culturele accommodaties in Grave
De meeste culturele accommodaties zijn eigendom van de gemeente Grave. Uitzonderingen zijn de bibliotheek (Biblioplus), het gemeenschapshuis in Gassel (stichting) en de sociaal-culturele ruimtes die deel uitmaken van

ouderencentrum De Catharinahof (Brabant-Zorg). De gemeentelijke panden worden door de gemeente onderhouden, maar beheerd door stichtingen.
Met de komst van de Catharinahof heeft de gemeente het plan gehad om enkele wijkcentra op te heffen en de activiteiten te centraliseren. Dat is slechts gedeeltelijk doorgezet en blijft een punt van discussie.
De historische Hampoort is in gebruik voor het Graafs Museum en een tentoonstellingsruimte van het gilde.
Het historische kerkje in Velp wordt al jaren gebruikt voor tentoonstellingen en concertjes, maar er is recent commotie ontstaan omdat de gemeente nu andere plannen presenteert. Een aandachtspunt is dat de gebruiksovereenkomst niet goed geregeld is.

7.4.4 Accommodaties in de gemeente Mill en Sint Hubert

Kern	Categorie	Naam accommodatie	Eigendom	Beheer	Onderhoud groot	Onderhoud klein
Wilbertoord	Gemeenschapshuis	De Wilg	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Sint Hubert	Gemeenschapshuis	De Jachthoorn	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Langenboom	Gemeenschapshuis	De Wis	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Mill	Gemeenschapshuis	De Wester	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Mill	MFA/Bibl./Podium	Myllesweerd	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Wilbertoord	Gymzaal	sportzaal D`n Turf	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Beheerder
Sint Hubert	Gymzaal/ overig	De Jachthoorn	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Beheerder
Langenboom	Gymzaal/ overig	De Wis	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Beheerder
Mill	Gymzaal/ overig	De Wester	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Beheerder
Mill	Hengelsport	Het Kanaal	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Beheerder	Beheerder
Mill	Overig	Amicitia (wandelsport)	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Langenboom	Paarden/ponysport	Hippos	Verenging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Mill	Paarden/ponysport	De Vrije stap	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Mill	Sporthal	Sporthal De Looierij	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Langenboom	Sportpark	Sportpark SES Langenboom	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Mill	Sportpark	Hockey Club Mill	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Mill	Sportpark	Miko`76	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Sint Hubert	Sportpark	Het Breexel	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Mill	Sportpark	Sportcomplex RKSV Juliana	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Wilbertoord	Sportpark	Sportpark De Binding	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Wilbertoord	Tennispark	TVW`84	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Sint Hubert	Tennispark	Tennisclub Sint Hubert	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Langenboom	Tennispark	TC Langenboom	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Mill	Tennispark	Topio	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder

Buitensportaccommodaties in Mill en Sint-Hubert
In deze gemeente zijn alle buitensporten in de vier kernen volledig geprivatiseerd. De grond is eigendom van de gemeente. Het onderhoud van de velden gebeurt door de verenigingen. De gebouwen (kleedkamers, kantine) zijn eigendom van de verenigingen. Voor de grond is een recht van opstal gevestigd.
De kernsporten (voetbal, korfbal, hockey) ontvangen van de gemeente een jaarlijkse privatiseringsbijdrage ofwel een onderhoud- en vervangingsbijdrage die gelijk is aan de oorspronkelijke gemeentelijke onderhoudskosten. Deze dient voor het onderhoud en de vervanging van de primaire voorzieningen, d.w.z. elementen die nodig zijn voor de beoefening van de sport, dus niet de kantine maar velden, groensingels, complexomheining, veldomheining, doelen, korven, beregeningsinstallatie, ballenvangers, lichtmasten, kleedlokalen, scheidsrechterruimte en bergruimte.

Binnensportaccommodaties in Mill en Sint-Hubert
De Looierij in Mill en D'n Turf in Wilbertoord zijn de twee sporthallen die eigendom zijn van de gemeente. De gemeente is belast met het beheer en de exploitatie en zij stelt jaarlijks de huurtarieven vast. Alleen De Looierij heeft een horecavoorziening die verpacht wordt.
In de dorpshuizen in Sint Hubert, Mill en Langenboom zijn (inpandig) gymnastiek/sportzalen die beheerd worden door de afzonderlijke stichtingen. Deze stichtingen/verenigingen bepalen zelf de verhuurtarieven. Zij ontvangen van de gemeente voor de exploitatie van het gehele gebouw een exploitatiesubsidie. Voor het gymonderwijs ontvangen zij een jaarlijkse klokurenvergoeding naar rato van het aantal leerlingen van de basisschool.

Sociaal-culturele accommodaties in Mill en Sint-Hubert

De gemeente Mill en Sint-Hubert telt vier gemeenschapsaccommodaties in elk van de kernen. Deze zijn eigendom van de gemeente en worden beheerd door stichtingen.

Dat geldt ook voor de nieuwe multifunctionele accommodatie Myllesweerd die in Mill tegen het gemeentehuis is aangebouwd. Myllesweerd presenteert zich als het cultureel centrum van Mill en de directe regio. De accommodatie huisvest de bibliotheek en heeft zaal met podium voor theater en film. Daarnaast heeft het inloopfunctie en is het de basis van diverse sociale organisaties.

7.4.5 Accommodaties in de gemeente Cuijk

Kern	Categorie	Naam accommodatie	Eigendom	Beheer	Onderhoud groot	Onderhoud klein
Cuijk	Bibliotheek	Bibliotheek Cuijk	Stichting	Stichting	Beheerder	Beheerder
Vianen	Gemeenschapshuis	t Akkertje	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Beers	Gemeenschapshuis	Het Trefpunt	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Cuijk	Gemeenschapshuis	De Valuwe	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Cuijk	Gemeenschapshuis	Den Oeiep	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Cuijk	Gemeenschapshuis	Doehuis	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Cuijk	Gemeenschapshuis	Het Pakhuis	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Sint Agatha	Gemeenschapshuis	De Agaat	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	Beheerder
Haps	Gemeenschapshuis	Steunpunt Mariagaarde	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Cuijk	Gemeenschapshuis	De Nielt	Onderneming	Stichting	Onderneming	Beheerder
Cuijk	Gemeenschapshuis	t Fort	Onderneming	Stichting	Onderneming	Beheerder
Linden	Gemeenschapshuis	De Burcht	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Cuijk	Gymzaal	Gymzaal Dassenburcht	gemeentelijk	Stichting	Beheerder	beheerder
Vianen	Gymzaal	Gymzaal Wel nie toch	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Cuijk	Gymzaal	Gymastieklokaal Startblok	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	gemeente
Cuijk	Gymzaal	Gymzaal Lavendel bs de Wa	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Gemeente
Sint Agatha	Gymzaal	MFA De Agaat	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	gemeente
Cuijk	Gymzaal	Gymzaal Merletcollege	Vereniging	vereniging	Vereniging	Vereniging
Cuijk	Gymzaal	t Zaaltje	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Cuijk	Jeugdaccommodatie	C-You	Gemeentelijk	Onderneming	Gemeente	Beheerder
Haps	Jeugdaccommodatie	De Kuip	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Cuijk	Jeugdaccommodatie	Blokhut	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Cuijk	Museum	Ceuclum	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Haps	Overig	Visvijver Kampse Plas	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente	Vereniging
Cuijk	Overig	Blokhut Scouting	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	Vereniging
Sint Agatha	Overig	Crossclub Cuijk	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Vianen	Overig	Hondensportaccommodatie	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Vianen	paarden-ponysport	Ruitersportacc. Cuijk	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Beers	paarden-ponysport	Ruitersportacc. Beers	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Haps	paarden-ponysport	Ruiterhal De Kamp	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
Haps	Sporthal	Sporthal de Stappert	Gemeentelijk	Gemeentelijk	Gemeente	Gemeente
Beers	Sporthal	Sporthal De Kloosterhof	Gemeentelijk	Stichting/verenigin	Gemeente	Gemeente
Cuijk	Sporthal & zwembad	Laco sportcentrum Cujk	Onderneming	Onderneming	Onderneming	Onderneming
Cuijk	sporthal/zaal	12b-Fitt	Onderneming	Onderneming	Onderneming	Onderneming
Cuijk	sporthal/zaal	Fitklub Cuijk	Onderneming	Onderneming	Onderneming	Onderneming
Cuijk	sporthal/zaal	Vivelli Healthclub	Onderneming	Onderneming	Onderneming	Onderneming
Cuijk	Sportpark	De Groenendijkse Kampen	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	verenigingen
Cuijk	Sportpark	De Groenendijkse Kampen	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	verenigingen
Cuijk	Sportpark	De Groenendijkse Kampen	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	verenigingen
Cuijk	Sportpark	De Groenendijkse Kampen	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	verenigingen
Vianen	Sportpark	Sportpark Vianen	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	vereniging
Beers	Sportpark	Sportpark de Calbroek	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	Vereniging
Haps	Sportpark	Sportpark de Berkte	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	Vereniging
Cuijk	Sportpark	De Groenendijkse Kampen	Gemeentelijk	Vereniging	Gemeente	verenigingen
Sint Agatha	sportpark	Sportpark Veldzicht	Gemeentelijk	Verenigingen	Gemeente	Verenigingen
Sint Agatha	sportpark	Sportpark Veldzicht	Gemeentelijk	Verenigingen	Gemeente	Verenigingen
Sint Agatha	sportpark	Sportpark Veldzicht	Gemeentelijk	Verenigingen	Gemeente	Verenigingen
Vianen	sportpark	Tennispark Fair Play	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Beers	Sportpark	Play Back	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Haps	sportpark	Tennispark de Zoetsmeer	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Cuijk	sportpark	Graaf Herman	Vereniging	Vereniging	Beheerder	Beheerder
Cuijk	sportpark	Amicale	Vereniging	Vereniging	Verening	Vereniging
Cuijk	Tentoonstellingen	Cuijks Archief	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Cuijk	Tentoonstellingen	Maasstraat 17	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Cuijk	Tentoonstellingen/m	't Pakhuis	Gemeentelijk	Stichting	Gemeente	Beheerder
Cuijk	Theater	Schouwburg Cuijk	Gemeentelijk	Stichting	Beheerder	Beheerder

Buitensportaccommodaties in Cuijk
De sportvelden (voetbal, honkbal, hockey e.d.) en de daarbij behorende kleedkamers, verlichting e.d. zijn eigendom van de gemeente. De gemeente verricht het eigenaarsonderhoud. Met de verschillende verenigingen is een huurovereenkomst aangegaan en zij betalen jaarlijks huur voor het gebruik van de velden (incl. kleedaccommodaties). De huurtarieven zijn afhankelijk van de aard van de velden (kunstgras, trainingsveld, beregening e.d.). Onderwijsinstellingen, bedrijven en verenigingen kunnen gebruik maken van de sportvelden en betalen hiervoor een bedrag per uur. Het college stelt hiervoor jaarlijks de tarieven vast.

De kantines zijn eigendom van de verenigingen en zij exploiteren deze. De (onder)grond waarop de kantines staan is eigendom van de gemeente. De gemeente heeft daarvoor een recht van opstal gevestigd waarvoor jaarlijks een symbolische vergoeding (circa € 25,--) wordt betaald door de verenigingen aan de gemeente.

De tennisbanen zijn volledig geprivatiseerd. Zowel de grond als de kleedaccommodaties, de kantine en de verlichting zijn eigendom van de verenigingen. De gemeente heeft geen enkele bemoeienis met het beheer en onderhoud.

Binnensportaccommodaties in Cuijk
Sportcentrum Laco is de grootste overdekte sportvoorziening (incl. zwembad) in de gemeente Cuijk. Het centrum is privaat eigendom. De gemeente is eigenaar van de grond en heeft deze in gebruik gegeven aan Laco Cuijk BV op basis van een exploitatieovereenkomst.
De gemeente verleent een jaarlijkse subsidie (€ 137.492 in 2020). Laco exploiteert het zwembad en verhuurt de bijbehorende sportvoorzieningen aan verenigingen. Het onderhoud van de bijbehorende turnhal is voor rekening van de gemeente.

De overige verschillende sport- en gymzalen zijn alle eigendom van de gemeente. Het beheer en de exploitatie vinden op verschillende wijze plaats.
De sporthal De Stappert in Haps wordt beheerd door de gemeente. De horeca is echter verpacht.
De Kloosterhof in Beers en de MFA De Agaat worden beheerd en geëxploiteerd door een aparte stichting die ook de horeca verzorgt.

De gemeente heeft het beheer over vier gymnastieklokalen waarvan er twee (Dassenburcht en De Waaij) worden beheerd door private (onderwijs)stichtingen. De tarieven voor het gebruik worden jaarlijks vastgesteld door het college van B&W.

Sociaal-culturele accommodaties in Cuijk
In de gemeente Cuijk zijn alle sociaal-culturele accommodaties gemeentelijk eigendom, met uitzondering van twee gemeenschapshuizen (De Nielt en ’t Fort) die toebehoren aan de eigenaar van het wooncomplex waar zij deel van uitmaken (Mooiland en een vastgoedbedrijf). Daarnaast bezit Biblioplus het pand van de bibliotheek in Cuijk.
Van nagenoeg al haar panden verzorgt de gemeente ook het onderhoud; alleen de stichting die de schouwburg beheert verzorgt daar het onderhoud. De schouwburg ontvangt daarvoor een onderhoudsbijdrage. Ook wordt een exploitatiebijdrage ontvangen en wordt de horeca via een aparte stichting verpacht.
De vastgestelde Cultuurvisie voorziet in een onderzoek naar verhuizing van de bibliotheek naar de schouwburg, hetgeen gevolgen heeft voor beide accommodaties; tot het onderzoek moet nog worden besloten.
Het historisch museum Ceuclum maakt gebruik van een gemeentelijk pand. Er zijn plannen voor een nieuw museum over de Romeinse tijd in Cuijk.
In Sint Agatha staat sinds maart 2012 een multifunctionele accommodatie, MFA De Agaat, gebouwd in opdracht van de gemeente Cuijk. In deze accommodatie komen sport- en sociaal-culturele functies samen, zoals een sporthal, horeca/kantine en diverse ruimtes voor multifunctioneel gebruik zoals, jeugdopvang, fanfare etc.

7.5 BIJLAGE 5: Memo overleg sportverenigingen Gemeente Mill en Sint Hubert

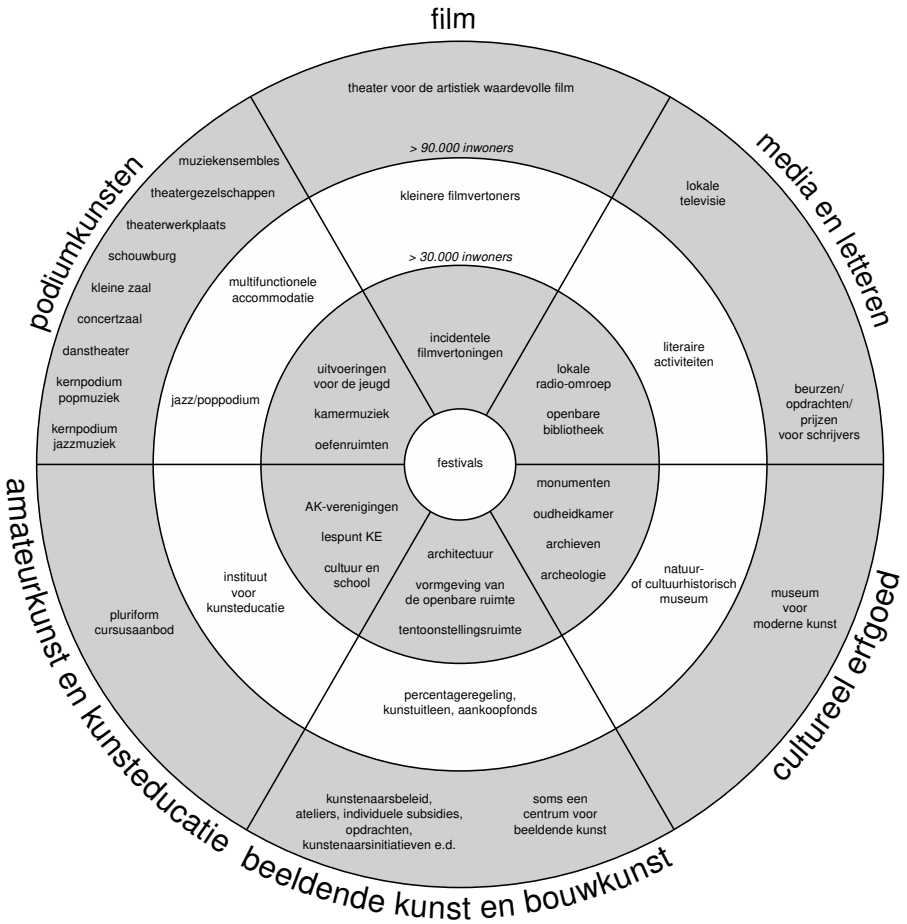
Memo van de gemeente Mill en Sint Hubert d.d. 22 september 2017 over de bevindingen van evaluatiegesprekken met verenigingen over de voor- en nadelen van privatisering

"Er is met de zeven sportverenigingsbesturen gesproken over de privatiseringsbijdragen en het onderhoud van de accommodaties, de financiële positie, de voor en nadelen van 15 jaar privatisering, het dagelijks reilen en zeilen en de toekomst van de vereniging. De verenigingen constateren dat de privatisering ervoor heeft gezorgd dat clubs meer als ondernemer kunnen, maar ook moeten opereren. Het vernieuwde clubgebouw van SES en SC Sint Hubert is mede met inzet van de vervangingsbijdragen voor een groot deel door de clubleden gebouwd/ c.q. uitgebreid. Daarbij wordt veel aandacht besteed aan onderhoudsarme en energiezuinige elementen en de inzet van zonnepanelen. De eigen inzet in onderhoud en bouw van een accommodatie versterkt de binding en betrokkenheid bij de clubs: "het is iets van ons zelf"! Door een grote mate van zelfwerkzaamheid met inzet van de eigen leden heeft de privatisering een meerwaarde. Maar een zorg is het aantal voldoende gekwalificeerde vrijwilligers voor nu en in de toekomst. Een buitensportvereniging met een eigen accommodatie vraagt bestuurskracht. Het onderhoud van de accommodatie vergt inventiviteit en financiële knowhow van de club. Inkomsten moeten worden gewaarborgd, er moet worden gereserveerd in vervanging, er moeten onderhoudsteams worden ingesteld en contracten worden afgesloten. Het vergt inspanning om goede bestuurders en inzetbare/deskundige en bereidwillige vrijwilligers te werven en te behouden. Veelal draait het om dezelfde mensen: ze zijn vaak tegelijkertijd lid, bestuurslid, ouder en onderhoudsman. Door individualisering en de drukte van het gewone leven (kinderen en werk) wordt er veel van ouders gevraagd. Tegelijkertijd doen sportclubs een beroep op diezelfde ouders om in tijden van een terugtrekkende overheid hun club draaiende en aantrekkelijk te houden. Een gemiddelde ouder moet jaarlijks vele weekenden beschikbaar zijn voor het wegbrengen van kinderen, voor toernooien en evenementen, bardiensten en klussen op en rondom de accommodatie. Ouders willen echter niet zo gebonden zijn; tegelijkertijd willen ze ervan op aan kunnen dat hun kind goed is ondergebracht bij een club. Ouders verwachten van een sportclub waar voor hun geld (contributie). Ze verwachten meer van een club dan vroeger, zoals het bijbrengen van sociale vaardigheden e.d. Dat vereist deskundige trainers en faciliteiten. Verenigingen ervaren een daling van de kantine-inkomsten; leden blijven na de wedstrijd en de trainingen minder vaak dan vroeger op het sportpak. Hoewel er bij alle verenigingen zeker nog sprake is van binding met de club en clubliefde is er een toenemend aanbod van andere vrijetijdsbesteding (evenementen, festivals etc.). Contributieverhoging wordt steeds meer een heikele zaak en het vinden en behouden van sponsors vergt veel tijd en inspanning. Jeugdleden zijn voor verenigingen relatief duur door de lagere contributiebijdragen, bovendien vragen jeugdleden extra aandacht en inzet van vrijwilligers. Verenigingen met relatief veel jeugdleden hebben dan ook minder kantine-inkomsten; het organiseren van evenementen/toernooien moet dan zorgen voor extra inkomsten. Er wordt door de verenigingen waar mogelijk gebruik gemaakt van subsidiemogelijkheden voor energieverbruik en verduurzaming (zonnepanelen). Het is volgens de sportverenigingen belangrijk dat de gemeente op dergelijke subsidiemogelijkheden wijst en daarbij adviseert. De aanwezige knowhow bij de gemeente dient volgens de verenigingen meer actief gedeeld te worden met de sportclubs, om zo de instandhouding van het sportaanbod in en voor de gemeente te waarborgen. Er is bij de geprivatiseerde verenigingen wel onduidelijkheid over

de borging van het privatiseringsbesluit uit 2002. Er zijn vragen over wat er gebeurt als de vereniging noodgedwongen moet stoppen met de privatisering. Valt de accommodatie dan in eigendom en beheer terug aan de gemeente? Gaat de vereniging dan weer huur betalen? Wat als het aantal leden terugloopt, wat gebeurt er dan met het overschot aan kleedlokalen; hoe moeten de verenigingen dat bekostigen? Er zijn vragen en zorgen over de juridische kant van de privatisering: waar zijn gemeente en clubs aan gehouden? Kan de privatiseringsbijdrage door de gemeente worden stopgezet? Wat als clubs failliet dreigen te gaan? Er is samengevat meer duidelijkheid gewenst over de 'spelregels' van de privatisering. Naar het oordeel van de verenigingen wordt er in die zin veel gevraagd van 'goedwillende amateurs' in termen van risico's. Als zodanig zou de gemeente de clubs meer in bescherming moeten nemen om het voortbestaan te verzekeren. Er kan niet zonder meer van worden uitgegaan dat er ook in de toekomst nog mensen zijn die al hun vrije tijd onbezoldigd in een club steken, Er wordt druk gevoeld om verantwoordelijk te zijn voor de gereserveerde privatiseringsbijdragen, die veelal tot een hoog banksaldo leiden. Clubs vragen zich af of ze die verantwoordelijkheid willen/kunnen dragen. In bredere zin zien de clubs dat de gemeente zich steeds meer terugtrekt in de bekostiging van basisvoorzieningen; deze 'kanteling' in verantwoordelijkheden richting burgers mag er echter niet toe leiden dat sportclubs in de problemen komen. Dat is een gemeenschappelijk belang: als de sportclubs niet overeind blijven daalt het leef- en woonklimaat in de gemeente Mill."

7.6 BIJLAGE 6: Ringenmodel culturele infrastructuur in gemeenten

De culturele infrastructuur van gemeenten in ringen

7.7 BIJLAGE 7: geraadpleegde documenten en personen

Geraadpleegde personen

Voor dit onderzoek is groepsgewijs of individueel gesproken met de volgende medewerkers van de gemeenten Sint-Anthonis, Boxmeer en CGM-organisatie:

- Henk Willems
- Bowen Straatman
- Jan Selten
- Fred Vink
- Tiny Strik
- Edwin van Ieperen
- Francis Bruekers

Geraadpleegde documenten

Boxmeer

- Beleidskader instandhouding buitensportaccommodaties 1998
- Beleidskader instandhouding sociaal-culturele voorzieningen 2001
- Nota sociaal-culturele voorzieningen 2001
- CultuurRijk Boxmeer, nota Kunst- en cultuurbeleid 2007-2015
- Beleidskader instandhouding binnensportaccommodaties “Samen Sterk” 2011
- Schouw sportaccommodaties 2017 en 2018

Cuijk

- Sporten in de gemeente Cuijk 2012
- Sport- en beweegnota Heel Cuijk Beweegt 2020
- Demografische ontwikkeling gemeente Cuijk 2015-2025
- Overzicht verleende subsidies 2018 gemeente Cuijk
- Cultuurvisie 2020-2024, 2019
- Tarievenregeling gemeentelijke sportaccommodaties Cuijk
- RIB over Adviesrapportage binnensportaccommodaties Cuijk (Nummer brief: 2018-07; datum verzending: 1 februari 2018. Nummer weekbericht: 4)
- https://www.gelderlander.nl/voetbal-maasland/hapse-boys-en-de-zwaluw-voegen-jeugdteams-samen~a9d1f48b/
- Huurcontract gemeentelijke veldsportaccommodaties Cuijk
- https://www.gelderlander.nl/cuijk/in-groeiwijk-heeswijkse-kampen-weet-niemand-wie-vijf-huizen-verderop-woont~ae783206/

Grave

- Kadernotitie subsidiebeleid gemeente Grave ”Samen staan we sterk”

Mill en Sint Hubert

- Beleidsnota Op weg naar toekomstbestendige gemeenschapsaccommodaties gemeente Mill en Sint Hubert 2018-2022

- Gemeentelijke visie op Myllesweerd 2019
- Privatisering buitensport: De hoofdlijnen, februari 2002
- RIB Evaluatie privatiseringsbijdragen buitensportaccommodaties 2002-2017
- Raadsinformatiebrief Gemeentelijke visie op Myllesweerd 2019
- https://allecijfers.nl/gemeente/mill-en-sint-hubert/

Sint Anthonis
- Diverse privatiseringsovereenkomsten en overeenkomsten tot vestiging van een recht van opstal
- Brandbrief Tennisclub De Raam Wanroij + beantwoording door college 2 dec 2019
- Mededeling B&W Sint Anthonis aan de Raad z-19-32749 I NT/031 670 betr. beantwoording vragen CDA over gelijke behandeling sportclubs. (inclusief de volgende bijlagen: - opbrengsten verschillende sportaccommodaties 2019; - overzicht voorzieningen sportparken gemeente Sint Anthonis 2018.
- https://www.gelderlander.nl/st-anthonis/brandbrief-tennissers-wanroij-over-ongelijke-behandeling-wij-moeten-iedere-cent-omdraaien~a738d4b1/
- Gebruiksvoorwaarden sport-/gymzalen Gemeente Sint Anthonis d.d. 2008.
- Tarieven binnensportaccommodaties gemeente Sint Anthonis, seizoen 2020-2021
- Verordening regelende de ingebruikgeving en het gebruik van de buitensportaccommodaties in de gemeente Sint Anthonis, 2000

Overige
- https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/sportaccommodaties.
- https://sportengemeenten.nl/vijfde-brancherapport-sport-biedt-zicht-op-sportaccommodaties-in-nederland/
- https://www.knvb.nl/downloads/bestand/1938/brochure-privatisering.
- Artikel BB 14/15 mei 2020: gevolgen corona voor DNA van dorpen: dorpshuizen en sport.
- https://www.volksgezondheidenzorg.info/sport/sportopdekaart/sportaccommodaties#node-sportaccommodaties-gemeente
- Bakker, S. (2013). Effecten van het privatiseren van zwembaden *Vrijetijdstudies* 31

7.8 BIJLAGE 8: bestuurlijke reacties

7.8.1 Bestuurlijke reactie Sint Anthonis

Geachte heer Gerrits, beste Ard,

In aanvulling op de hieronder vermelde ambtelijke reactie heeft het college van de gemeente Sint Anthonis gisteren (dinsdag 17-11-2020) het volgende besluit genomen op de conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamercommissie Land van Cuijk, zoals in het rapport “Ruimte voor ontmoeting en activiteit” vermeld.

Besluit: Burgemeester en wethouders van de gemeente Sint Anthonis kunnen instemmen met de conclusies en aanbevelingen uit het door de Rekenkamercommissie Land van Cuijk opgestelde (concept) inventariserend onderzoek naar accommodaties voor sport en cultuur in het Land van Cuijk, met inachtneming van de reeds op 22 oktober 2020 per mail (zie hieronder) gemaakte ambtelijke opmerkingen over de onjuiste feitelijkheden in het onderzoek. (zie bijlage).

Tevens is op 9 november 2020 telefonisch met u afgesproken dat de vraag, of het onderzoek 115 (rapport blz. 2) of 135 (rapport blz. 7) sportaccommodaties betreft, nog nader zal worden uitgezocht en dat het correcte antwoord in het definitieve rapport zal worden verwerkt.

Ik hoop u hiermede voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
Tiny Strik
Projectleider Leefbaarheid

T: (0485) 20 81 99
E: mailto:tinystrik@sintanthonis.nl
W: www.sintanthonis.nl

Postadres
Postbus 40
5845 ZG Sint Anthonis

Gemeentehuis
Brink 3
5845 BH Sint Anthonis

Sint Anthonis

7.8.2 Bestuurlijke reactie Cuijk

Rekenkamercommissie Land van Cuijk
T.a.v. dhr. A. Gerrits, secretaris
Postbus 450
5830 AL Boxmeer

Datum
25 november 2020

Onderwerp
Concept-Rapport 'Ruimte voor ontmoeting en activiteit' i.k.v. hoor en wederhoor.

Uw bericht van
19 oktober 2020

Uw kenmerk
N.v.t.

Ons kenmerk
D/20/240547 - Z/20/265666

Meer informatie
Hilde Wijers-Coenen
(0485) 396 600
Hilde.wijers@cgm.nl

Gemeente Cuijk
Louis Jansenplein 1, Cuijk
Postbus 7, 5360 AA Grave

Verzonden op
26-11-2020 per mail

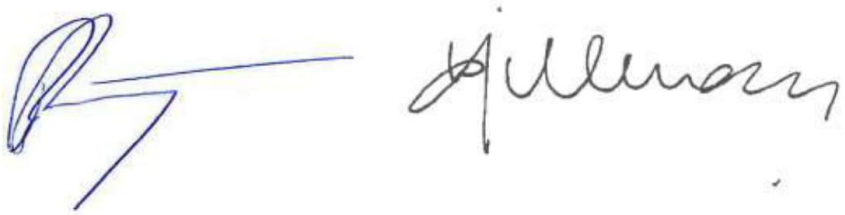
Geachte heer Gerrits,

Op 19 oktober 2020 hebben wij per mail het concept-rapport inzake 'Ruimte voor ontmoeting en activiteit' van de Rekenkamercommissie Land van Cuijk ontvangen.

In de collegevergadering van 24 november 2020 is uw concept-rapport besproken. Het rapport is een inventariserend onderzoek naar accommodaties voor sport en cultuur in de gemeenten Land van Cuijk. In verband met het inventariserende karakter van het rapport ziet het college van burgemeester en wethouders geen aanleiding tot het indienen van een inhoudelijk bestuurlijke zienswijze. De feitelijke bevindingen zijn ambtelijk gecontroleerd en de opmerkingen zijn reeds met u gedeeld.

Mocht u nog aanvullende vragen hebben omtrent onze opmerkingen en bevindingen op het rapport neemt u dan contact met ons op voor nader overleg. Wij zien uw definitieve rapport tegemoet.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Cuijk,

drs. R.H.M.A. Rongen
secretaris

mr. W.A.G. Hillenaar
burgemeester

Pagina 1/1

7.8.3 Bestuurlijke reactie Mill en Sint Hubert

Gemeente MILL EN SINT HUBERT

Rekenkamercommissie Land van Cuijk
T.a.v. dhr. A. Gerrits
Postbus 450
5830 AL Boxmeer

Datum
25 november 2020

Onderwerp
Concept-Rapport
Rekenkamercie LvC 'Ruimte voor ontmoeting en activiteit'

Uw bericht van
19 oktober 2020

Uw kenmerk
--

Ons kenmerk
D/20/240596 - Z/20/265664

Meer informatie
Hilde Wijers-Coenen
(0485) 460 300
Hilde.wijers@cgm.nl

Gemeente Mill en Sint Hubert
Kerkstraat 1, Mill
Postbus 7, 5360 AA Grave

Verzonden op

Geachte heer Gerrits,

Op 19 oktober 2020 hebben wij per mail het concept-rapport inzake 'Ruimte voor ontmoeting en activiteit' van de Rekenkamercommissie Land van Cuijk ontvangen.

In de collegevergadering van 24 november 2020 is uw concept-rapport besproken. Het rapport is een inventariserend onderzoek naar accommodaties voor sport en cultuur in de gemeenten Land van Cuijk. In verband met het inventariserende karakter van het rapport ziet het college van burgemeester en wethouders geen aanleiding tot het indienen van een inhoudelijk bestuurlijke zienswijze. De feitelijke bevindingen zijn ambtelijk gecontroleerd en de opmerkingen zijn reeds met u gedeeld.

Mocht u nog aanvullende vragen hebben omtrent onze opmerkingen en bevindingen op het rapport neemt u dan contact met ons op voor nader overleg. Wij zien uw definitieve rapport tegemoet.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Mill

J.P.P.S. Ruyters
secretaris

ing. A.A.M.J. Walraven
burgemeester

Kopie mail: A.Gerrits@boxmeer.nl

De gemeenten Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert werken samen in de Gemeenschappelijke regeling werkorganisatie CGM.
www.cuijk.nl | www.grave.nl | www.gemeente-mill.nl

7.8.4 Bestuurlijke reactie Boxmeer

Postadres:
Postbus 450
5830 AL BOXMEER
Kantooradres:
Raadhuisplein1
5831 JX Boxmeer
www.boxmeer.nl

Bank: RABOBANK
IBAN nr: NL 18 RABO 0108700550
RSIN: 806385297
KvK nr: 50650068
Telefoon: 0485 585 911
Fax: 0485 572 432
E-mail: gemeente@boxmeer.nl

GEMEENTE Boxmeer

Rekenkamercommissie
Land van Cuijk
t.a.v. secretaris A. Gerrits

a.gerrits@boxmeer.nl

uw brief	ons kenmerk	datum	bijlagen
19 oktober 2020	Z/20/719854 D/20/955589	26 november 2020	1 (ambtelijke reactie)

onderwerp	telefoonnummer	behandeld door
Inhoudelijke reactie op Rapport Rekenkamercommissie LvC 'Ruimte voor ontmoeting en activiteit' (hoor en wederhoor)	0485 - 585 911	F.H.A. Bruekers

Geachte heer, mevrouw, leden Rekenkamercommissie Land van Cuijk,

Op 19 oktober jl. ontvingen wij uw rapport 'Ruimte voor ontmoeting en activiteit'. Hierin deelt u met ons uw bevindingen naar aanleiding van een inventariserend onderzoek naar accommodaties voor sport en cultuur in het Land van Cuijk.

Per brief van 16 november 2020 verzochten we u uitstel van de indieningstermijn van een reactie op uw rapport. Het college van burgemeester en wethouders behandelde het concept-rapport op 24 november 2020.

Besluit
Besloten is geen zienswijze in te dienen op het concept-rapport 'Ruimte voor ontmoeting en activiteit'. De inhoudelijke bespreking ervan behouden we ons voor tot na ontvangst van het definitieve rapport.
Wel zijn wij van mening dat het rapport veel onjuistheden bevat en dat er vergelijkingen worden gemaakt op basis van financiële gegevens die niet op gelijke wijze zijn samengesteld. Daardoor wordt er een onjuist beeld geschetst van de werkelijke situatie. Meer hierover leest u in bijgevoegde ambtelijke reactie. Hierin zijn de voornaamste onjuistheden benoemd en toegelicht.

We zien het definitieve rapport graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en Wethouders van Boxmeer
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

A.J.M. Reintjes K.W.T. van Soest

Z05E8581BA3

Opsteller:FB
Pag. 1 van 1

7.8.5 Bestuurlijke reactie Grave

gemeente Grave

Rekenkamercommissie Land van Cuijk
T.a.v. dhr. A. Gerrits, secretaris
Postbus 450
5830 AL Boxmeer

Datum
3december 2020

Onderwerp
Concept-Rapport Rekenkamercommissie Land van Cuijk 'ruimte voor ontmoeting en activiteit'

Uw bericht van
19 oktober 2020

Uw kenmerk
N.v.t.

Ons kenmerk
D/20/239883 - Z/20/265665

Meer informatie
Hilde Wijers-Coenen
(0486) 477 277
Hilde.wijers@cgm.nl

Gemeente Grave
Arnoud van Gelderweg 71,
Grave
Postbus 7, 5360 AA Grave

Verzonden op
- 3 DEC. 2020

Geachte heer Gerrits,

Op 19 oktober 2020 hebben wij per mail het concept-rapport inzake 'Ruimte voor ontmoeting en activiteit' van de Rekenkamercommissie Land van Cuijk ontvangen.

In de collegevergadering van 2 december 2020 is uw concept-rapport besproken. Het rapport is een inventariserend onderzoek naar accommodaties voor sport en cultuur in de gemeenten Land van Cuijk. In verband met het inventariserende karakter van het rapport ziet het college van burgemeester en wethouders geen aanleiding tot het indienen van een inhoudelijk bestuurlijke zienswijze. De feitelijke bevindingen zijn ambtelijk gecontroleerd en de opmerkingen zijn reeds met u gedeeld.

Mocht u nog aanvullende vragen hebben omtrent onze opmerkingen en bevindingen op het rapport neemt u dan contact met ons op voor nader overleg. Wij zien uw definitieve rapport tegemoet.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Grave,

Th.M.M. Hoex MMO
secretaris

A.M.H. Roolvink MSc
burgemeester

Pagina 1/1

Per mail: A.Gerrits@boxmeer.nl

De gemeenten Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert werken samen in de Gemeenschappelijke regeling werkorganisatie CGM.
www.cuijk.nl | www.grave.nl | www.gemeente-mill.nl